



# प्रभाव दैनिक

National Daily

कृषि उत्पादन वृद्धि गरी  
साथ सुरक्षा सुनिश्चित गरी

- » कृषि पेशाको सम्मान र प्रवर्द्धन गरी,
- » आधुनिक प्रविधिको प्रयोग गरी धान उत्पादन वृद्धि गरी,
- » उन्नत बीउ, मल तथा सिंचाइको उचित प्रयोग गरी,
- » जमिनको सदुपयोग गरी खेतीयोग्य भूमि संरक्षण गरी,
- » कृषि उत्पादनलाई प्राथमिकता दिई कृषकलाई प्रोत्साहन गरी,
- » विषादीको सुरक्षित र सन्तुलित प्रयोग गरी,
- » स्थानीय जातका धानहरूको संरक्षण र प्रवर्द्धन गरी,
- » व्यवसायिक कृषि प्रणालीमार्फत कृषिमा आत्मनिर्भर बनी ।

नेपाल सरकार  
विज्ञापन बोर्ड

वर्ष १३ अंक ५५ काठमाडौं बुधबार, ३ असार २०८३ Prabhav National Daily Wednesday, 17 June 2026 www.prabhavonline.com पृष्ठ ८ मूल्य रु. ५१-

## ट्रेड युनियन खारेज गर्ने निर्णय कार्यान्वयनमा

# सरकारी भवनबाट कर्मचारी संगठनका कार्यालय हटाउँदै सरकार

- » सरकारी भवनका युनियन कार्यालय हटाउँदै
- » सात दिनभित्र कार्यालय खाली गर्न निर्देशन
- » सिंहदरबारमा कार्यालय खाली गर्ने तयारी
- » दलीय प्रभाव नियन्त्रण गर्न लागिएको सरकारको दाबी
- » सर्वोच्चको आदेशपछि कार्यान्वयन तीव्र



एआईको सहयोगमा तयार पारिएको प्रतीकात्मक तस्वीर

### जेबी रोज्जान

**काठमाडौं-** सरकारले निजामती कर्मचारीका ट्रेड युनियन तथा पेसागत संगठन खारेज गर्ने निर्णय कार्यान्वयन गर्ने प्रक्रिया अगाडि बढाएको छ । यससँगै सरकारी तथा सार्वजनिक निकायभित्र सञ्चालनमा रहेका कर्मचारी संगठनका कार्यालय हटाउन थालिएको छ ।

जिल्ला प्रशासन कार्यालय काठमाडौंले आइतबार सूचना जारी गरी सरकारी भवनभित्र सञ्चालनमा रहेका कर्मचारी आबद्ध संघ-संगठन तथा पेसागत संस्थाका कार्यालय, साइडवर्ड र अन्य संरचना सात दिनभित्र हटाउन निर्देशन दिएको छ । प्रशासनको उक्त सूचनापछि विभिन्न सरकारी कार्यालयमा रहेका कर्मचारी संगठनहरूले आफ्नो सामग्री व्यवस्थापन र कार्यालय स्थानान्तरणको प्रक्रिया सुरु गरेका छन् ।

सरकारले केही नेपाल ऐनलाई संशोधन गर्ने अध्यादेशमार्फत निजामती कर्मचारी, शिक्षक तथा विभिन्न सरकारी संस्थानमा क्रियाशील ट्रेड युनियन र पेसागत संगठनहरूको व्यवस्था खारेज गरेपछि प्रशासनिक क्षेत्रमा त्यसको प्रभाव देखिन थालेको हो ।

जिल्ला प्रशासन कार्यालयले संस्था दर्ता ऐन, २०३४ अन्तर्गत दर्ता भएका कर्मचारी आबद्ध गैरसरकारी प्रकृतिका प्राविधिक तथा पेसागत संघ-संगठनहरूले सरकारी भवनभित्र कार्यालय सञ्चालन गर्न नपाउने स्पष्ट पारेको छ । सूचनामा केन्द्रीय, प्रादेशिक, जिल्ला, सम्पर्क तथा एकाइ कार्यालयले सरकारी भवनभित्र रहेका आफ्ना कक्ष, बोर्ड तथा अन्य संरचना हटाई निजी वा भाडामा लिइएको भवनमा स्थानान्तरण गर्नुपर्ने उल्लेख गरिएको छ ।

प्रशासकीय अधिकृत तीर्थराज कटेलद्वारा जारी सूचनामा तोकिएको समयसीमाभित्र कार्यालय स्थानान्तरण नगरे कानूनबमोजिम कारवाही गरिने चेतावनीसमेत दिइएको छ ।

जिल्ला प्रशासनको निर्देशनपछि सिंहदरवारदेखि विभिन्न मन्त्रालय, विभाग, आयोग र स्थानीय तहका कार्यालयहरूमा कर्मचारी संगठनले प्रयोग गर्दै आएका कक्ष खाली गर्ने तयारी तीव्र भएको छ । कतिपय कार्यालयले कर्मचारी संगठनलाई

आफूले प्रयोग गर्दै आएका कोठा तत्काल खाली गर्न मौखिक निर्देशन दिइसकेका छन् भने कतिपयले लिखित सूचना जारी गर्ने तयारी गरेका छन् ।

विगतमा सरकारी कार्यालयभित्र कर्मचारी संगठनका छुट्टै कक्ष, बैठकस्थल, सूचना पाटी तथा गतिविधि सञ्चालनका लागि संरचना उपलब्ध गराइँदै आएको थियो । सरकारले ट्रेड युनियन खारेज गर्ने निर्णय गरेसँगै ती संरचनाको निरन्तरता नहुने भएको हो ।

सरकारले सार्वजनिक प्रशासनलाई राजनीतिक हस्तक्षेपबाट मुक्त गरी निष्पक्ष, तटस्थ र नागरिकप्रति उत्तरदायी बनाउने उद्देश्यसहित यो कदम चालिएको जनाएको छ । बालेन्द्र शाह नेतृत्वको सरकारले सार्वजनिक गरेको १०० दिने कार्ययोजनामा निजामती कर्मचारी, शिक्षक, प्राध्यापक तथा अन्य राष्ट्रसेवकहरूलाई दल, समूह वा स्वार्थ केन्द्रसँगको प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष आबद्धताबाट मुक्त गराई सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउने उल्लेख गरिएको छ ।

» क्रमशः पृष्ठ २ मा

# ६४ लाख राहदानी छपाइको ठेक्कामा विभागकै 'सेटिङ'

## अख्तियारले नियन्त्रणमा लिएका महानिर्देशक तीर्थराज अर्याल र निर्देशक सुनिलकुमार केसी चार दिन हिरासतमै रहने

### प्रभाव संवाददाता

**काठमाडौं-** राहदानी छपाइको ठेक्कामा सेटिङ गरी अनियमितता गरेको आरोपमा राहदानी विभागका महानिर्देशक तीर्थराज अर्याल पक्राउ परेका छन् । उनलाई अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको टोलीले सोमवार साँझ पक्राउ गरेको हो ।

अर्याललाई विशेष अदालतले थप अनुसन्धान गर्न चार दिन हिरासतमा राख्न अनुमति दिएको छ । मंगलबार बयान लिने काम नसकेपछि उनलाई हिरासतमा राख्न अदालतसँग अनुमति मागेको थियो । अदालतले विभागका निर्देशक सुनिलकुमार केसीलाई पनि हिरासतमा राख्न अनुमति दिएको छ ।

विशेष अदालतका अध्यक्ष सुदर्शनदेव भट्ट र सदस्यहरू उमेश कोइराला र विदुर कोइरालाको इजलासले उनीहरूलाई थुनामा राख्न अनुमति दिएको हो । अख्तियारले २० दिन थुनामा राख्न अनुमति मागेकोमा अदालतले सोमवारदेखि लागू हुनेगरी चार दिन दिएको विशेष अदालतमा प्रवक्ता कृष्णशरण लामिछानेले जानकारी दिए । यो मुद्दाको अनुसन्धानका लागि परराष्ट्र मन्त्रालयका सचिव अमृत राई र ठेकेदार सिद्धार्थ थापा पनि अनुसन्धानको 'राडार'भित्र राखेको बताइएको छ । थापा नेपाली कांग्रेसका राष्ट्रिय सभा सदस्य सुनिल थापाका छोरा हुन् ।

**राहदानी छपाइको ठेक्कामा 'सेटिङ'**

महानिर्देशक अर्यालसहित अन्य अधिकारीले ६४ लाख थान



- » ६४ लाख राहदानी छपाइमा डिलाइ हुने देखिएपछि राहदानी विभागको सेटिङबारे थप अनुसन्धान गर्न प्रधानमन्त्री शाहले चासो राखेसँगै राहदानी विभागका महानिर्देशक अर्याल पक्राउ
- » जर्मन कम्पनी म्युहलबोयर आइडी सर्भिस जिएमबिएचले पहिलो प्याकेजका लागि एक अर्ब ५५ करोड र भेरिडोस जिएमबिएचले दोस्रो प्याकेजका लागि एक अर्ब ११ करोड ३८ लाख रूपैयाँमा एक वर्षअघि ठेक्का पाएका थिए
- » यी दुई ठेक्कामा नेपाली कांग्रेस र नेकपा एमालेका नेताहरूकोसमेत संलग्नता रहेको दाबी

राहदानी छपाइको ठेक्कामा सेटिङ गरी अनियमितता गरेको प्रारम्भिक अनुसन्धानमा देखिएको अख्तियारको भनाइ छ । यो ठेक्का दुई वटा जर्मन कम्पनी भेरिडोस जिएमबिएच र म्युहलबोयर आइडी सर्भिस जिएमबिएचले पाएका थिए । म्युहलबोयर आइडी सर्भिस जिएमबिएचले पहिलो प्याकेजका लागि एक अर्ब ५५ करोड र भेरिडोस जिएमबिएचले दोस्रो प्याकेजका लागि एक अर्ब ११ करोड ३८ लाख रूपैयाँमा एक वर्षअघि ठेक्का पाएका थिए । यी दुवै कम्पनीले असार अन्तिमदेखि राहदानी छापेर दिने अन्तिम तयारीसमेत गरेका बताइएको छ ।

बालेन्द्र शाह प्रधानमन्त्री बनेपछि प्रधानमन्त्री कार्यालयले यस विषयमा चासो राख्दै आएको र सबै कागजात मागिएको थियो । सोमवारमात्र ठेक्का पाएका कम्पनीका प्रतिनिधि, महानिर्देशक अर्याल र प्रधानमन्त्री शाहको सचिवालयका प्रतिनिधिहरू छलफल गरेका थिए । यसबारे

थप छलफल गर्न प्रधानमन्त्री शाहले मंगलबार बिहान १० बजे सिंहदरवारस्थित प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा बोलाएका थिए । छलफल सकिनासाथ अख्तियार प्रमुख प्रेमकुमार राई पनि प्रधानमन्त्री कार्यालय पुगेका थिए ।

तत्कालीन प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीका पालामा २०८२ असारमा जर्मनीका दुई कम्पनीले राहदानी आपूर्तिको ठेक्का पाएका थिए । त्यतिवेला जर्मन कम्पनीले ठेक्का पाएपछि फ्रान्सको कम्पनी आइडिमिया ठेक्का प्रक्रियामा अनियमितता भएको आरोप लगाउँदै सर्वोच्च अदालत पुगेको थियो ।

विगत साडे चार वर्षदेखि फ्रान्सेली कम्पनी आइडिमियाबाटै नेपालको राहदानी छापै आएको थियो । अघिल्लो सम्झौताअनुसार उक्त कम्पनीले ठेक्का सकिँपछि सफ्टवेयरको सोर्सकोड नेपाल सरकारलाई सित्तैमा दिनुपर्ने सर्त थियो । तर, महानिर्देशक अर्याल र विभागले उक्त सोर्सकोड फिर्ता लिनुको साटो पुनः नयाँ सफ्टवेयर र सोर्सकोड खरिद गर्ने भन्ने करिब दुई अर्ब रूपैयाँ थप बढी खर्च हुने गरी टेण्डर प्रक्रिया अगाडि बढाएको आरोप छ । छपाइमा डिलाइ हुँदा राहदानी अभाव हुने देखिएपछि प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय 'एक्सन'मा उत्रिएको दाबी गरिएको छ ।

आइडिमियाको नेपाल एजेण्ट डेल्टा फोर हो । यसको सञ्चालक सिद्धार्थ पाण्डे हुन् । ठेक्का पाएको म्युहलबोयर आइडी सर्भिस जिएमबिएचका नेपाली एजेण्ट दिनेश मानन्धर र भेरिडोस जिएमबिएचका नेपाली एजेण्ट सिद्धार्थ थापा हुन् ।

» क्रमशः पृष्ठ २ मा

### सन्दर्भ: वैदेशिक रोजगार

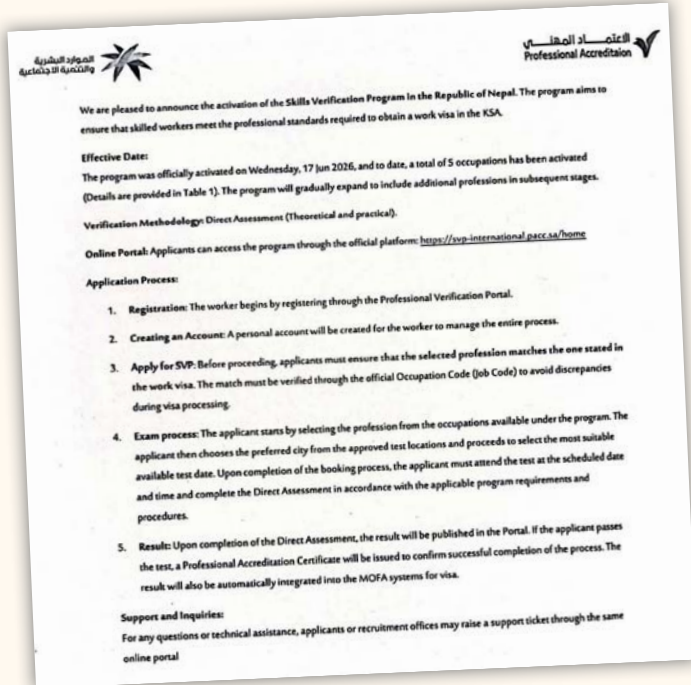
# साउदी रोजगारीमा जान अब 'सीप प्रमाणीकरण' अनिवार्य

## नेपाल सरकारलाई जानकारी नदिई नयाँ मापदण्ड लागू गर्दै साउदी सरकार

- » पाँच वटा पेसाका लागि आजदेखि सीप प्रमाणीकरण अनिवार्य
- » व्यावसायिक मापदण्ड पूरा गर्ने दक्ष कामदारहरूको सुनिश्चित गर्न सीप प्रमाणीकरण लागू गरिएको साउदी दूतावासको भनाइ
- » सीप प्रमाणीकरण लागू गरिएकोबारे नेपाल सरकारलाई छैन जानकारी

### प्रभाव संवाददाता

**काठमाडौं-** साउदी अरबमा रोजगारीमा जाने श्रमिकले अब अनिवार्य सीप प्रमाणीकरण गर्नुपर्ने भएको छ । साउदी सरकारले नेपाली कामदारका लागि आज (बुधबार)देखि सीप प्रमाणीकरणको व्यवस्था कार्यान्वयनमा ल्याउने भएको हो । नेपालस्थित साउदी दूतावासले जारी गरेको सूचनाअनुसार पाँचवटा पेसामा काम गर्न साउदी जानका लागि सीप प्रमाणीकरण गर्नुपर्ने छ । यो कार्यक्रमको उद्देश्य साउदीमा 'वर्क भिसा' प्राप्त गर्न आवश्यक पर्ने



व्यावसायिक मापदण्ड पूरा गर्ने दक्ष कामदारहरूको सुनिश्चित गर्नु रहेको दूतावासको सूचनामा उल्लेख छ । यस विषयमा नेपाल सरकार भने बेखबर देखिएको छ । युवा, श्रम तथा

रोजगार मन्त्रालयले यसबारे औपचारिक जानकारी साउदी सरकारबाट नआएको बताएको छ । साउदीले सीप प्रमाणीकरणका लागि तोकिएको पाँचवटा पेसामा

लॉड/अनलॉड वर्कर, क्यारियर, हिवलव्यारो वर्कर, कन्स्ट्रक्सन र कन्स्ट्रक्टिभ वर्कर रहेका छन् । यो व्यवस्था अन्य पेसाका लागि विस्तार गर्दै लाग्ने सूचनामा उल्लेख छ ।

सीप प्रमाणीकरणका लागि कामदार स्वयं उपस्थित हुनुपर्ने छ । सैद्धान्तिक र प्रयोगात्मक दुवै विधिको परीक्षामा सहभागी हुनुपर्ने सूचनामा उल्लेख छ । यसका लागि श्रमिकले प्रोफेसनल भेरिफिकेशन पोर्टलमार्फत आफ्ना आवश्यक कागजात अपलोड गर्नुपर्ने जनाइएको छ ।

सीप प्रमाणीकरणको नतिजा सोही पोर्टलमा प्रकाशित गरी प्रमाणपत्र जारी गरिने दूतावासले जानकारी दिएको छ । सोही नतिजा एकसाथ परराष्ट्र मन्त्रालयको प्रणालीमासमेत अपडेट गरिने जनाइएको छ ।

उक्त प्रक्रियामा सहभागी हुनका लागि १०० अमेरिकी डलर (करिब १५ हजार रूपैयाँ) शुल्कसमेत तोकिएको छ । उक्त रकममध्ये ५० अमेरिकी डलर परीक्षा शुल्क र ५० अमेरिकी डलर पूर्वसकाइ मान्यता (आरपिएल) शुल्कवापत रहेको जनाइएको छ ।

» क्रमशः पृष्ठ २ मा

## प्रेस विज्ञप्ति

वैदेशिक रोजगार क्षेत्रमा श्रमिकको हित संरक्षण, सुरक्षित, व्यवस्थित तथा मर्यादित बनाउँदै वैदेशिक रोजगारी प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्य अनुरूप नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघले श्रमिक भर्ना प्रक्रियामा श्रमिकमाथि अनावश्यक आर्थिक भार पर्ने, प्रतिस्पर्धालाई सीमित गर्ने वा कुनै प्रकारको एकाधिकार सिर्जना गर्ने व्यवस्थाको निरन्तर स्वमा विरोध तथा प्रतिकार गर्दै आएको छ र आगामी दिनमा समेत यस विषयमा दृढतापूर्वक उभिने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछौं ।

मिति २०८३ असार १ गते नेपालस्थित साउदी अरब अधिराज्यको दूतावासद्वारा प्रकाशित सूचना अनुसार नेपाली श्रमिकहरूका लागि आगामी जुलाई १, २०२६ देखि लागू हुने गरी प्रस्ताव गरिएको Skills Verification Program (SVP) सम्बन्धी व्यवस्थाले श्रमिकमाथि थप आर्थिक भार सिर्जना गर्ने, वैदेशिक रोजगार प्रक्रियामा अनावश्यक समय वृद्धि गराउने तथा विद्यमान श्रम स्वीकृति एवं सीप प्रमाणीकरण सम्बन्धी व्यवस्थासँग समेत केही हदसम्म दोहोरोपन तथा विरोधाभास उत्पन्न गर्ने देखिएकाले यस संघको गम्भीर ध्यानाकर्षण भएको छ ।

यस विषयमा संघले नेपाल सरकार, युवा, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालयलाई आवश्यक कूटनीतिक पहलमार्फत श्रमिकमैत्री एवं व्यावहारिक समाधानको खोजी गर्न अनुरोध गरिसकेको छ । साथै, विषयको वस्तुगत छलफल तथा आवश्यक समन्वयका लागि नेपालस्थित साउदी अरब अधिराज्यको दूतावाससँग भेटघाटको समयसमेत अनुरोध गरी समन्वय प्रक्रिया अगाडि बढाइसकिएको जानकारी गराउन चाहन्छौं ।

संघले नेपाली श्रमिकको हित, रोजगारदाताको आवश्यकता तथा दुई देशबीचको श्रम सहकार्यको भावनालाई सम्मान गर्दै यस विषयमा संवाद र सहकार्यको माध्यमबाट सकारात्मक निष्कर्षमा पुग्न सकिने विश्वास लिएको छ । त्यसैले सम्बन्धित निकायहरूसँगको छलफल र कूटनीतिक पहलबाट ठोस निष्कर्ष नआउँदासम्म सम्पूर्ण वैदेशिक रोजगार व्यवसायी महानुभावहरूलाई धैर्यता, संयमता तथा एकता कायम राख्न हार्दिक अनुरोध गर्दछौं ।

हिरा बहादुर डाँगी (हरि)  
महासचिव



नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघ  
सिफल- ७, काठमाडौं, फोन नं.-१-४५८०८६५/४५८८८९८





# प्रभाव दैनिक

National Daily

## सम्पादकीय

### श्रमिकमाथि जथोपरियोस आर्थिक भार

वैदेशिक रोजगारीमा जाने नेपाली श्रमिकहरू लामो समयदेखि चर्को आर्थिक शोषण र प्रशासनिक उदासीनताको चक्रमा फसिरहेका छन्। यसै पृष्ठभूमिमा युवा, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालयले वैदेशिक रोजगारीका लागि सेवा शुल्क निर्धारण गर्न कार्यदल गठन गरी सरोकारवालाहरूसँग छलफल सुरु गर्नु सकारात्मक कदम हो। सेवा शुल्कलाई व्यवस्थित र पारदर्शी बनाउने माग वैदेशिक रोजगार व्यवसायीहरूले लामो समयदेखि उठाउँदै आएका थिए भने अर्कोतर्फ श्रमिकहरू म्यानपावर कम्पनीहरूको मनोमानी असुलीबाट आक्रान्त थिए। ढिलै भए पनि सरकारले यो विषयलाई नीतिगत रूपमा सम्बोधन गर्न थालेको छ, जुन स्वागतयोग्य छ। तर, यो प्रक्रियामा सरकारको मुख्य प्राथमिकता श्रमिकको हित र उनीहरूको आर्थिक सुरक्षा हुनुपर्छ।

विगतको इतिहास हेर्ने हो भने सरकारले राम्रो नीति बनाए पनि कार्यान्वयनमा निकै कमजोर देखिँदै आएको छ। खाडी मुलुक र मलेसिया जाने श्रमिकका लागि सरकारले 'फ्रि भिसा, फ्रि टिकट' को आकर्षक नारा र प्रावधान लागू गरेको वर्षौं भइसकेको छ। तर, यो व्यवस्था कागजमात्रै सीमित रह्यो। व्यवहारमा आज पनि सामान्य श्रमिकहरू मलेसिया वा खाडी जानका लागि एक लाखदेखि तीन लाख रूपैयाँसम्म तिर्न बाध्य छन्। दुःखको कुरा, उनीहरूलाई रकम बुझाएको आधिकारिक रसिदसमेत दिइँदैन, जसका कारण शोषणमा परेका श्रमिकहरूले कतै उजुरी गर्ने आधारसमेत पाउँदैनन्। अवैधरूपमा लाखौं रकम असुले यो घन्दा मन्त्रालय र सम्बद्ध निकायहरूलाई थाहा नभएको पक्कै होइन। नियामक निकायको फितलो अनुगमन र दण्डहीनताका कारण नै दलाल र म्यानपावर व्यवसायीहरूको मनोमानी चलिरेको हो।

यस्तो अवस्थामा बन्नु लागेको नयाँ सेवा शुल्क निर्धारण नीति केवल व्यवसायीहरूको दबाव र नाफालाई मात्र केन्द्रित गरेर तयार गरिनु हुँदैन। यदि श्रमिकलाई अतिरिक्त भार पर्ने गरी वा उनीहरूको ढाड सेकिनेगरी शुल्क तोकियो भने त्यसले 'राज्यले नै शोषणलाई कानुनी मान्यता दिएको' ठहरिँछ। वैदेशिक रोजगारीमा जाने बहुसंख्यक युवाहरू गाउँघरमा चर्को व्याजमा ऋण काढेर वा खेतबारी धितो राखेर बाहिरिने गर्छन्। उनीहरूले विदेशमा पसिना बगाएर पठाएको रमित्टाचाल्ले देशको अर्थतन्त्र धानिएको छ। देशको मेरुदण्डका रूपमा रहेका तिनै श्रमिकलाई सुरुआती चरणमै मोटो रकमको भार थोपेर कुनै पनि हालतमा न्यायसंगत हुँदैन।

अबको बाटो भनेको वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ लाई समयसापेक्ष परिमार्जन र संशोधन गर्नु हो। ऐनलाई पूर्णरूपमा श्रमिकमैत्री बनाउँदै सेवा शुल्कको सीमा स्पष्ट, पारदर्शी र वैज्ञानिक ढंगले तोकनुपर्छ। तोकिएको शुल्क बैंकमार्फत मात्र कारोबार हुने बाध्यकारी व्यवस्था गरिनुपर्छ, जसले गर्दा भित्रिभित्रै हुने अवैध नगद लेनदेन पूर्णतः बन्द होस्।

कार्यदलले व्यवसायीका कुरा सुन्दै गर्दा खाडीमा पसिना बगाइरहेका र म्यानपावरको ढोकाका ठगिएका श्रमिकहरूको आँसुलाई बिसर्नु हुँदैन। नीति बनाउनु एउटा पाटो हो, तर त्यसको कठोर र इमानदार कार्यान्वयन मुख्य चुनौती हो। तसर्थ, सरकारले अब बन्ने शुल्क निर्धारणको व्यवस्थालाई कडाइका साथ पालना गराउन एक शक्तिशाली अनुगमन संयन्त्र पनि बनाउनुपर्छ। श्रमिक सुरक्षित र आर्थिक रूपमा शोषित नहुने वातावरण बनेमात्रै वैदेशिक रोजगारी मर्यादित बन्न सक्छ।



□ प्रा.डा. डिल्ली कार्की



आँखाको स्वास्थ्यका लागि

दुई वर्षमा एकपटक

आँखाको जाँच गराउने

गर्नुपर्छ। दृष्टि धमिलो

देखिएमा, आँखा दुखेमा,

रातोपन बढेमा वा पानी

आउने गरेमा, राति

देख्न गाह्रो भएमा, दृष्टि

अचानक घटेमा तुरुन्तै

नेत्र चिकित्सककहाँ

जानुपर्छ। चस्मा वा

लेन्स प्रयोग गर्दा सामान्य

ध्यान नदिँदा पनि

समस्या आउने गर्दछ।

चस्मा प्रयोगकर्ताले सधैं

सफा कपडाले पुछ्नुपर्छ

भने अरुको चस्मा

वा लेन्स प्रयोग

गर्नुहुँदैन। अभिभावकले

बालबालिकाको आँखाको

हेरचाहमा विशेष ध्यान

दिन आवश्यक हुन्छ।



सर्वाधिकार छ, जीवनमा आँखाको महत्त्व अवर्णनीय छ। जीवन र जगत् देख्नका लागि अत्यावश्यक आँखाको हाँफो जीवनमा सर्वोपरि महत्त्व छ।

आँखा अत्यन्त सम्बेदनशील अंग पनि हो, यसको हेरचाह र रक्षाका सन्दर्भमा उच्च संवेदनशीलता अपनाउन आवश्यक छ। पछिल्लो समय साना बालबालिकादेखि वयस्क र वृद्धावस्थाका मानिसले मोबाइल, कम्प्युटर र टिभीको प्रयोग अधिक गरेसँगै आँखामा अनेक समस्या आउने गरेको छ। उद्योग, कलकारखाना, कृषिलगायत विभिन्न क्षेत्रमा काम गर्ने व्यक्ति तथा खेलाडीले आँखामा हुने चोटपटकको समयमै आवश्यक सावधानी र उपचार नगर्दा जीवनभर अन्धकारमा वस्तुपर्ने हुन्छ। कतिपय रोगका विरामीले पनि आँखाको स्वास्थ्यमा ध्यान दिनुपर्ने हुन्छ।

यी विभिन्न अवस्थामा कसरी आँखालाई सुरक्षित र दृष्टि शक्तिलाई कायमै राख्न सकिन्छ, भन्नेबारेमा यसलेखमा केही सावधानीका उपायका बारेमा उल्लेख गरिएको छ। लामो समयसम्म मोबाइल, कम्प्युटर र टिभीको स्क्रिन हेर्दा आँखा थक्के, पोल्ने र टाउको दुख्ने समस्या हुने हुँदा २०-२०-२० नियम अपनाउन सकिन्छ अर्थात् हरेक २० मिनेट, २० फिट टाढाको वस्तु २० सेकेण्डका लागि हेर्ने बानी बसाल्न सकिन्छ। साथै, स्क्रिन आँखाबाट एक हात टाढा राख्ने, धेरै चम्किलो स्क्रिन प्रयोग नगर्ने, अँध्यारोमा मोबाइल प्रयोग गर्नुहुँदैन। त्यस्तै घाम, धूलो र धुँवाँबाट जोगिनुपर्छ, घाममा निस्कँदा धुप चस्मा वा टोपी लगाउँदा आँखालाई दबाव पार्नु नपर्छ। फलाम वेल्डिङको उज्यालो र घामलाई नाँगो आँखाले हेर्दा पनि आँखाको दृश्य शक्ति ह्रास हुन्छ।

धूलो हुने ठाउँमा काम गर्नुपर्दा आँखाको सुरक्षाका लागि सुरक्षात्मक चस्मा लगाउनुपर्ने हुन्छ। सामान्यतः दिनमा एक-दुई पटक सफा पानीले अनुहार र आँखा पखाल्ने बानीले आँखामा धूलो, धुँवाँको संक्रमण हुन पाउँदैन। आँखा पोल्ने वा धूलो पचो भने धेरैले हात वा अन्य कुनै वस्तुले मिच्ने वा घोट्ने गर्छन्। यसो गर्नु हुँदैन, सफा पानीले विस्तारै पखाल्नुपर्छ। सफा पानीले सफा हात वा नरम कपडाले आँखा सफा गर्नुपर्छ। पढ्दा वा लेख्दा सही बत्ती प्रयोग गरिएमा आँखालाई बोभ्र पार्नुपर्छ। धेरै तेज वा धमिलो नभएको बत्तीमा पढ्दा वा लेख्दा पर्याप्त प्रकाश हुनुपर्छ। सुतिरहेका अवस्थामा वा सवारीसाधन हिँड्दा पढ्न वा मोबाइल चलाउने राम्रो होइन। आँखा थक्केपछि, आराम दिनुपर्छ। आँखालाई आराम दिन दैनिक सात-आठ घण्टा सुत्नुपर्छ। लामो समय काम गरेपछि, केही मिनेटका लागि आँखालाई बन्द गरेर विश्राम दिनुपर्छ।

आँखाको स्वास्थ्यका लागि केही गलत बानी ल्यानुपर्छ। अन्य स्वास्थ्यको जस्तै आँखाको स्वास्थ्यका लागि पनि धुमपानको आदत हुनुहुँदैन। यसले आँखाको नसामा असर गर्छ। रक्सीको सेवनले आँखालाई सुक्खा र कमजोर बनाउने हुँदा यसबाट टाढै बस्नु राम्रो हुन्छ। आँखा विक्राउने वा पोल्नेवित्तिकै डाक्टरको सल्लाहविना नै आइ-ड्रपलगायत आँखाको औषधि प्रयोग गर्नुहुँदैन। आँखाको स्वास्थ्यका लागि दुई वर्षमा एकपटक आँखाको जाँच गराउने गर्नुपर्छ। दृष्टि धमिलो देखिएमा, आँखा दुखेमा, रातोपन बढेमा वा पानी आउने गरेमा, राति देख्न गाह्रो भएमा, दृष्टि अचानक घटेमा तुरुन्तै नेत्र चिकित्सककहाँ जानुपर्छ। चस्मा वा लेन्स प्रयोग गर्दा सामान्य ध्यान नदिँदा पनि समस्या आउने गर्दछ। चस्मा प्रयोगकर्ताले सधैं सफा कपडाले पुछ्नुपर्छ भने अरुको चस्मा वा लेन्स प्रयोग गर्नुहुँदैन। अभिभावकले बालबालिकाको आँखाको हेरचाहमा विशेष ध्यान दिन आवश्यक हुन्छ।

बालबालिकाको आँखाको स्वास्थ्य

बालबालिकालाई गाजर सागपात, अण्डा, दूध, आँप, कागती, गोलभेंडा, माछाजस्ता स्वस्थ खाना खुवाउनुका साथै पर्याप्त पानी पिउन प्रेरित गर्नुपर्छ। भिटामिन ए, सी र ई युक्त खानेकुराले आँखालाई बलियो र स्वस्थ राख्न मद्दत गर्छ। उनीहरूलाई धेरैवेर मोबाइल वा टिभी हेर्ने दिनु हुँदैन, यसले आँखा पोल्ने, थक्के र टाउको दुख्ने समस्या आउँछ। बच्चालाई २०-२०-२० नियम अर्थात् हरेक २० मिनेटमा २० फिट टाढाको वस्तु २० सेकेण्ड हेर्ने बानी लगाउनुपर्छ। स्क्रिन धेरै नजिक राख्न र अँध्यारोमा मोबाइल चलाउन दिनुहुँदैन। बच्चाको

आँखालाई धूलो र घामबाट बचाउन बाहिर खेल्दा टोपी वा धुप चस्मा लगाइदिने, धूलो वा धुँवाँ हुने ठाउँमा लामो समय खेल्न नदिने, बच्चालाई आँखामा धूलो वा किरा आँखामा परेमा मिच्च सिकाउनु हुँदैन। जथाभावी आँखा मिच्दा आँखामा संक्रमण हुनसक्छ। साबुनपानीले हात धुन सिकाउने, सफा पानीले आँखा पखाल्न लगाउनुपर्छ।

साथै, अरुसँग रुमाल, टावेल वा तर्किया साटेर प्रयोग गर्न दिनुहुँदैन। पढ्ने ठाउँमा पर्याप्त र मृदु प्रकाशको व्यवस्था मिलाउनुपर्छ। अँध्यारोमा वा सुतिरहेका अवस्थामा पढ्न दिनुहुँदैन। पढ्दा आँखाबाट करिब एक फिट टाढा किताव राख्ने बानी बसाल्नुपर्छ। बच्चालाई दैनिक केही समय खेल्न दिएमा यसले आँखाको दृष्टि प्राकृतिकरूपमा सुदृढ बनाउँछ। क्रिकेट, फुटबल, व्याडमिन्टनजस्ता खेलमा सुरक्षात्मक चस्मा लगाउन दिनुपर्छ। धारिलो वा सिसाजन्य खेलौना खेल्न दिनुहुँदैन। बच्चाले दैनिक सात-नौ घण्टा राम्रोसँग सुत्नुपर्छ। लामोसम्म पढेपछि वा टिभी हेरेपछि आँखालाई केहीवेर आराम गर्न लगाउनुपर्छ। कुनै समस्या नदेखिए पनि हरेक एक-दुई वर्षमा बच्चाको आँखा परीक्षण गराउनुपर्छ। बच्चाले किताव वा टिभी नजिकै हेर्छ भने, बारम्बार आँखामा हात लगाउँछ वा मिच्च भने, दृष्टि धमिलो भएको गुनासो गर्छ भने आँखाको विशा फरक देखिन्छ भने तुरुन्तै नेत्र चिकित्सककहाँ लैजाउनुपर्छ।

औद्योगिक क्षेत्रमा काम गर्नेले ध्यान दिनुपर्ने कुरा

औद्योगिक क्षेत्रमा काम गर्ने कामदार आँखामा चोटपटक वा धूलो धुँवाँबाट बढी प्रभावित हुन्छन्। काम गर्दा धूलो, धातुका टुक्रा, रासायनिक पदार्थ वा चिंगारीले आँखामा चोट पुऱ्याउन सक्छ। त्यसैले उनीहरूले आँखाको हेरचाहका लागि काम गर्दा फिल्टर भएको हेल्मेट र सुरक्षा चस्मा लगाउनुपर्छ भने वेल्डिङ, ग्राइन्डिङ, काट्ने वा पेन्ट गर्ने काममा विशेष चस्मा प्रयोग गर्नुपर्छ। वेल्डिङको तेज प्रकाशले आँखामा 'वेल्डर वन' नामको जलन ल्याउँछ।

पेन्ट, एसिड, सोल्भेट, ग्रीस, वा अन्य केमिकलहरू आँखामा परेमा तुरुन्तै सफा पानीले १०-१५ मिनेटसम्म पखाल्नुका साथै तुरुन्तै नेत्र चिकित्सककहाँ तुरुन्तै जानुपर्छ। सुरक्षात्मक मास्क र चस्मा लगाएर रासायनिक पदार्थ प्रयोग गरेका सम्भावित जोखिम कम हुन्छ। अँध्यारोमा वा छायाँमा काम गर्दा आँखामा बढी चाप पर्ने हुँदा पर्याप्त बत्ती भएको ठाउँमा काम गर्नुपर्छ। काम गर्दा धूलो र धुँवाँ बढी हुने ठाउँमा भेटिलेसन राम्रो भएको ठाउँ रोज्नुपर्छ। आँखामा धूलो धातुका टुक्रा वा रासायनिक पदार्थ परेमा आँखा मिच्चिनुहुँदैन। तुरुन्तै सफा पानीले पखाल्नुहोस्। यसपछि नजिकको स्वास्थ्य केन्द्र वा नेत्र चिकित्सकलाई देखाउनुपर्छ। सामान्य हो भनेर पखिनु कठिन्ने हुँदैन। सानो चोटले पनि ठूलो समस्या ल्याउन सक्छ। औद्योगिक क्षेत्रमा काम गर्ने व्यक्तिले हरेक छ महिनामा एकपटक आँखाको जाँच गराउने तथा दृष्टि धमिलो, पोल्ने, रातो हुने वा पानी आउने समस्या भएमा तुरुन्तै नेत्र विशेषज्ञलाई देखाउनुपर्छ।

खेलाडीले अपनाउनुपर्ने सतर्कता

खेलकुद्का क्रममा प्रयोग हुने खेल सामग्री अन्य खेल उपकरणले आँखामा चोट पुऱ्याउन सक्छ। क्रिकेट, व्याडमिन्टन, टेबल टेनिस, बास्केटबल, फुटबल, रक्सी खेलमा आँखाको सुरक्षा अनिवार्य छ। त्यसैले खेलको प्रकारअनुसार सुरक्षात्मक चस्माको प्रयोग गर्नुपर्छ। घाममा खेल्दा सूर्यको हानिकारक किरणबाट बच्न धुप चस्मा लगाउनुपर्छ। धूलो र हावावालो ठाउँमा खेल्दा आँखा पोल्ने पानी आउने र रातो हुने समस्या हुनसक्ने भएकाले टोपी वा हेडव्याप लगाउने गर्नुपर्छ। खेलाडीले आफ्नो आँखा स्वस्थ राख्न केही सावधानी अपनाउनुपर्ने हुन्छ।

जस्तै: खेलपछि हात सफा नगरी आँखामा नछुने, पसिना वा धूलो आँखामा परेमा सफा पानीले पखाल्ने, रुमाल वा टावेल अरुसँग साटेर प्रयोग नगर्ने। वल, बल्ला वा कुनै वस्तुले आँखामा चोट लाग्दा भित्री चोट लाग्नसक्छ। तुरुन्तै ठण्डा पानी वा वरफले सेक्ने र त्यसलाई बेवास्ता नगरी नेत्र चिकित्सककहाँ जानुपर्छ।

कन्ट्याक्ट लेन्स प्रयोग गरेका खेलाडीले थप सावधानी अपनाउनुपर्ने हुनसक्छ। खेल्दा पसिना वा धूलोका कारण कन्ट्याक्ट लेन्स विग्रिन सक्छ। सम्भव भएसम्म स्पोर्ट्स गगल्स प्रयोग गर्ने र लेन्स प्रयोग गर्दा हरेकपटक सफा हातले लगाउने र निकाल्ने बानी बसाल्नुपर्छ। अँध्यारो वा अत्यधिक तेज बत्ती भएको मैदानमा खेल्दा आँखामा तनाव आउने हुँदा उचित प्रकाश भएको ठाउँमा खेल्नुपर्छ, जसबाट वस्तु स्पष्ट देखियोस्।

आँखाको शक्ति बढाउन गाजर, सागपात, आँप, सुन्तला, अण्डा, माछा, दूधजनस्ता खानेकुराले भिटामिन ए, बी, सीले दृष्टि समृद्ध तुल्याउँछ। खेलपछि शरीरमात्र होइन, आँखालाई पनि विश्राम चाहिन्छ। राति सात-आठ घण्टा सुत्नुहोस ताकि आँखाले पनि पुनः शान्त पाओस्। लामो समयको अभ्यासपछि, केहीवेर आँखा बन्द गरेर विश्राम लिने गर्नुपर्छ। खेलाडीहरूले हरेक वर्षमा कम्तीमा एकपटक आँखाको परीक्षण गराउनुपर्छ। दृष्टि धमिलो भएमा, आँखा पोलेमा, पानी आउने वा दोहोरो देखिने समस्या भए तुरुन्तै नेत्र चिकित्सककहाँ सम्पर्क गर्नुपर्छ।

विभिन्न रोगका विरामीले दिनुपर्ने ध्यान

अंधकाश मानिस विभिन्न सनं वा नसनं खालका रोगबाट पीडित हुन्छन्। त्यस्ता विरामीले आफूलाई लागेको रोगको उपचारसँगै त्यसले आँखामा पार्नसक्ने जटिलता हुन नदिन विशेष सावधानी अपनाउनुपर्ने हुन्छ। यहाँ केही रोगका विरामीले दिनुपर्ने ध्यानका बारेमा उल्लेख गरिएको छ।

मधुमेहका विरामीले दिनुपर्ने ध्यान

लामो समय उच्च मधुमेहको समस्यामा जर्लिंदा आँखाका साना नसा विग्रन्छन्। यसलाई डाइबेटिक रेटिनोप्याथी भनिन्छ। यसले मधुमेहका विरामीको दृष्टि हराउन सक्छ। सर्वप्रथम त उनीहरूले चिनी, रक्तचाप र कोलेस्ट्रॉल नियन्त्रणमा राख्नुका साथै नियमितरूपमा औषधि र खानामा ध्यान दिनुपर्छ। दृष्टि धमिलो हुने, कालो ढावर देखिने वा उज्यालोमा समस्या देखिए तुरुन्तै डाक्टरलाई देखाउनुपर्ने हुन्छ। दृष्टि ठीक भए पनि वर्षको एकपटक आँखाको जाँच गराउन आवश्यक हुन्छ। यदि आँखामा समस्या देखिएको छ भने तीन-छ महिनामा नेत्र चिकित्सककहाँ जानुपर्ने हुन्छ।

रक्तचाप भएका विरामीले दिनुपर्ने ध्यान

रक्तचाप बढी हुँदा आँखामा नसामा असर पर्छ, जसलाई 'हाइपरटेन्सभ रेटिनोप्याथी' भनिन्छ। यस्ता विरामीले आफ्नो रक्तचाप नियमितरूपमा नाप्नुहोस् र औषधि समयमा लिने, नून कम खानुहोस्, तनाव घटाउने र नियमित व्यायाम गर्नुपर्छ। आँखामा परिवर्तन देखिएको छ भने छ महिनामा एकपटक र सामान्य अवस्थामा पनि विरामीले प्रत्येक एक-दुई वर्षमा आँखाको जाँच गराउनुपर्छ।

क्षयरोगका विरामीले दिनुपर्ने ध्यान

कुनै-कुनै औषधि जस्तै: इथामबुटोलले आँखाको नसामा असर पारी दृष्टि धमिला बनाउन सक्छ। त्यसैले यस्ता औषधि सुरु गर्नुअघि आँखाको जाँच गराउनुपर्छ। उपचारका क्रममा दृष्टि धमिलो हुने, रड देख्न गाह्रो भएमा वा आँखामा दुखाई भएमा तुरुन्तै सम्बन्धित चिकित्सकलाई देखाउनुपर्छ। यस्तो अवस्थामा औषधि आफै रोक्न हुन्छ। यस्ता विरामीले औषधि सुरु गर्नुअघि आँखाको जाँच गराउने, बीचमा पनि महिनामा एकपटक दृष्टि जाँच गर्दा राम्रो हुन्छ भने उपचार समाप्त भएपछि अन्तिम जाँच गराउँदा जटिलता आउन पाउँदैन।

गठियाका विरामीका लागि

गठिया रोगले कहिलेकाहीँ आँखामा युभेटिडस सृजन वा कण जम्मा हुने समस्या ल्याउनसक्छ। यस्ता विरामीले युरिक एसिड नियन्त्रणमा राख्ने, प्रशस्त पानी पिउने, रातो मासु, रक्सी र माछा कम खाने बानी साथै आँखामा रातोपन आना, आँखा पोलेमा वा दृष्टि धमिलो भएमा तुरुन्तै जाँच गराउनुपर्छ। रोग नियन्त्रणमा भइसकेका अवस्थामा पनि वर्षमा एकपटक आँखाको जाँच गराउन र आँखामा कुनै समस्या देखापरमा तुरुन्तै नेत्र विशेषज्ञकहाँ जानुपर्छ।

(वरिष्ठ नेत्ररोग विशेषज्ञ डा. कार्कीसँग राससका आलेख प्रमुख कृष्ण अधिकारीले गरेको कुराकानीमा आधारित)

## श्रम सरोकार

### वैदेशिक रोजगारीमा जाने श्रमिकका लागि आवश्यक जानकारी

- वैदेशिक रोजगार विभागबाट श्रम स्वीकृति लिएरमात्र जानुपर्दछ।
- सरकारले खुला गरेका मुलुकहरूबाहेक वैदेशिक रोजगारका लागि जान नहुने देशहरू विभागको वेबसाइटमा हेर्न सकिन्छ।
- १८ वर्ष उमेर पूरा नभई वैदेशिक रोजगारमा जान पाइँदैन। खाडी मुलुकमा जान महिला धरेलु कमदारको हकमा २४ वर्ष उमेर पूरा भएको हुनुपर्दछ।
- श्रम स्वीकृति लिएर व्यक्तिगतरूपमा पनि वैदेशिक रोजगारमा जान सकिन्छ।
- वैदेशिक रोजगारमा जानुअघि कम्तीमा १० लाख रूपैयाँ बराबरको विमा गराउनुपर्दछ।
- सरकारबाट स्वीकृति प्राप्त स्वास्थ्य संस्थामा स्वास्थ्य जाँच गराएर मात्र जानुपर्दछ।
- वैदेशिक रोजगारमा प्रस्थान गर्नुअघि पूर्वप्रस्थान अभिमुखीकरण तालिम अनिवार्य लिनुपर्दछ। महिला कामदारले अभिमुखीकरण तालिमका लागि तिरको रकम वैदेशिक रोजगार बोर्डबाट सोधभर्ना पाइन्छ।
- वैदेशिक रोजगारमा जान रोजगारदाता र पठाउने कम्पनीसँग करार गर्नुपर्दछ।
- श्रम स्वीकृतिका लागि करार अवधि तीन वर्षसम्मको भएमा एक हजार ५०० रूपैयाँ र तीन वर्षभन्दा बढीको भएमा दुई हजार ५०० रूपैयाँ कल्याणकारी कोषमा जम्मा गर्नुपर्दछ।
- विभागले तोकेबमोजिम सीपको तालिम लिई सोको प्रमाणपत्र पेश गर्नुपर्दछ।
- वैदेशिक रोजगारमा जाँदा स्वदेशी विमानस्थलको प्रयोग गर्नुपर्दछ।
- म्यानपावर कम्पनीलाई तिरको पैसाको रसिद लिनुपर्दछ।
- सम्भौताबमोजिम रोजगार उपलब्ध नगराएमा कामदार वा निजको आफन्तले विभागसमक्ष क्षतिपूर्तिका लागि उजुरी दिन सक्ने छ।

## पाठक मञ्च

# कांग्रेसलाई फुटबाट जोगाउन आह्वान

नेपाली कांग्रेसभित्र चुलिँदै गएको आन्तरिक कलह, गुटबन्दी र विराटनगर भेलासम्म आइपुग्दा देखिएको विभाजनको स्पष्ट रेखाे आम लोकतन्त्रवादी नागरिक र पुराना कार्यकर्तालाई गम्भीररूपमा चिन्तित तुल्याएको छ। जेन-जी विद्रोह र त्यसपछिको विशेष महाधिवेशनले पार्टीमा जुन नयाँ ऊर्जा र पुस्तान्तरणको संकेत गरेको थियो, आज त्यो आन्तरिक सत्ता र प्रतिशोधको खेलमा अस्मिन् पुगेको छ। अदालत र निर्वाचन आयोगबाट वैधानिकताको निरूपण भइसकेपछि पनि नेताहरू असमझदारीको सडक प्रदर्शनमा लाग्नु र 'पार्टी फुट्न तयार छ' भन्नेजस्ता गैरजिम्मेवार अभिव्यक्ति आउनु निकै दुर्भाग्यपूर्ण छ।

नेपाली कांग्रेस केवल एउटा राजनीतिक

दलमात्र होइन, यो मुलुकको लोकतान्त्रिक आन्दोलनको संवाहक र धरोहर पनि हो। वितेका सात दशकमा कांग्रेसले अनेकौं आरोह-अवरोह र विभाजनका पीडाहरू भोगेको छ। विगतको इतिहास साक्षी छ- जबजब कांग्रेस कमजोर भएको छ वा विभाजित भएको छ, तबतब समय मुलुकको लोकतन्त्र, राजनीतिक स्थिरता र संविधानमाथि नै संकट मडारिएको छ। अहिलेको राष्ट्रिय परिस्थिति र आर्थिक चुनौतीहरूकाबीच देशकै सबैभन्दा पुरानो र ठूलो दल यसरी आन्तरिक किचलोमा फस्नु भनेको नागरिकका एजेण्डालाई अलपत्र छाड्नु हो।

वर्तमान सभापति गगन थापा र असन्तुष्ट पक्षका नेता शेरबहादुर देउवा, डा. शोखर

कोइरालालगायतका शीर्ष नेतृत्वले के बुझ्न जरुरी छ भने, पार्टीभित्र विचारको विविधता हुनु लोकतन्त्रको सुन्दरता हो, तर त्यसैलाई प्रतिष्ठाको लडाईं बनाएर संगठन नै ध्वस्त पार्नु राजनीतिक अपराध हो। क्रियाशील सदस्यताको व्यवस्थापन, आन्तरिक लोकतन्त्रको रक्षा र पुराना कार्यकर्ताको सम्मानजस्ता सवालहरू सडक वा आमसभाबाट होइन, सानापाको केन्द्रीय कार्यालयमा बसेर संवादको माध्यमबाट हल गरिनुपर्छ। कृष्णप्रसाद सिटौलाले भनेकै नेतृत्वले दृढ इच्छाशक्ति र साहस देखाउने हो भने यो विवाद समाधान हुन १० मिनेट पनि लाग्दैन।

संस्थापनपक्षले अदालतको वैधानिकतालाई मात्र आफ्नो ढाल बनाउनु हुँदैन, वरु इतर पक्षलाई पनि समेटेर अघि बढ्ने उदारता

देखाउनुपर्छ। अर्कोतर्फ, असन्तुष्ट पक्षले पनि अहंकार र धम्कीको राजनीति त्यागेर रचनात्मक प्रतिपक्षको भूमिका निर्वाह गर्नुपर्छ। गाउँ-गाउँमा रहेका लाखौं इमानदार कार्यकर्ता, जसले निरंकुशताविरुद्धको लडाईंमा रगत-पसिना बगाए, उनीहरूको भावनामाथि खेलबाड गर्ने अधिकार शीर्ष नेताहरूलाई छैन।

अतः बेल्गामा चेत खुलोस्। अहंकार, गुटगत स्वार्थ र निषेधको राजनीतिलाई त्यागेर संवाद र सहमतिको टेबलमा आउन म सिंगो कांग्रेस नेतृत्वलाई जोडदार आह्वान गर्दछु। कांग्रेसलाई फुटबाट जोगाउनु आजको राष्ट्रिय आवश्यकता र लोकतन्त्रको हितमा छ।

अविरल अधिकारी  
कांग्रेस शुभेच्छुक, विराटनगर



करु सफा गर्दै किसान | मनाङको चामे गाउँपालिका-२ स्थित थानचोकका किसान करु घर लैजान सफा गर्दै । करु मनाङको रैथाने बाली हो ।

तस्विर: रासस

## पहिरोको जोखिममा सेउलुङ बस्ती



म्यादी- स्थानीय मालिका गाउँपालिका-३ मा अवस्थित सेउलुङ बस्ती पहिरोको उच्च जोखिममा परेको छ । टाक्सेखोलाको फेदीदेखि सुरु भएको पहिरो बस्तीमा पुगेपछि जोखिम बढाएको हो । सेउलुङका स्थानीय रविन खत्रीले खेतीयोग्य जमिन पहिरोले बगाउँदा त्यहाँका तीन घरसमेत उच्च जोखिममा

परेको बताए । 'पहिरोले दुई हलको बारी बगाइसकेको छ, आँगनमा पहिरो आइपुगेकाले बर्खामा घरमा बस्ने अवस्था छैन,' उनले भने ।

स्थानीय कर्णबहादुर खत्री, बलबहादुर खत्री र चित्रबहादुर खत्रीको घर पहिरोको उच्च जोखिममा परेको छ । पछिल्ला वर्ष निरन्तर पहिरो जाँदा करिब २० घरपरिवारको बसोबास रहेको सेउलुङ टोल, सयौं रोपनी खेतीयोग्य जमिन र अर्धभार-डाँडागाउँ-सोले-तमानखोला सडक पनि जोखिममा पर्ने खत्रीले बताए । पहिरोका कारण नजिकको जमिन धाँजा फाँटेर चिराचिरा परेको छ ।

उनका अनुसार टाक्सेहुँदै रुम जोडने सडक निर्माणसँगै पहिरो बग्न थालेको हो । फेदी टाक्सेमा जाली लगाए पनि माथिल्लो क्षेत्रमा पहिरो रोकिएको छैन । ठूलो क्षेत्रफल र लामो पहिरो भएकाले रोकथामको प्रयास सफल हुनसकेको छैन । मालिका गाउँपालिका-३ का वडाध्यक्ष मोर्तिप्रसाद बुढाले गाउँपालिकाका प्राविधिक टोलीबाट पहिरो प्रभावित क्षेत्रको निरीक्षण गरिए पनि प्रतिकूल र कठिन भूगोलका कारण तत्काल रोकथामको हुन नसकेको बताए ।

जोखिममा रहेका घरपरिवारलाई सुरक्षित ठाउँमा स्थानान्तरणका लागि पहल गरिएको उनले बताए । पहिरो बढ्न नदिन भल व्यवस्थापनको प्रयास गरिएको वडाध्यक्ष बुढाले बताए । रासस

## राप्ती स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानमा 'युरोलोजी' सेवा सञ्चालन

तुलसीपुर (बाङ)- राप्ती स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानमा युरोलोजी (मूत्ररोग) सेवा सोमबारदेखि सुरु भएपछि सेवा लिन आउने सेवाग्राही खुसी भएका छन् ।

प्रतिष्ठानका निमित्त कार्यालय प्रमुख डा. सुरेश रसाइलीले युरोलोजी सेवा स्थानीयस्तरमा नै प्रभावकारी बनेसँगै विरामीहरू खुसी भएको बताए । यसअघि जिल्लामा युरोलोजी सेवा नहुँदा सामान्यदेखि विशेषज्ञ उपचारका लागि विरामीलाई बाहिरका सहर जानुपर्ने बाध्यता थियो । तर, प्रतिष्ठानमा अत्याधुनिक उपकरणसहित यो सेवा विस्तार भएपछि उक्त समस्या समाधान भएको छ ।

प्रतिष्ठानका युरोलोजिस्ट सर्जन डा. सुशील खनियाँको नेतृत्वमा चिकित्सक, नर्स, स्वास्थ्यकर्मीसहितको टोलीले सानादेखि ठूला शल्यक्रिया अहिले सञ्चालनमा ल्याएपछि सेवाग्राही सन्तुष्ट भएका हुन् । हाल ओपिडी सेवामार्फत दैनिक ७० भन्दा बढी विरामीले परामर्श तथा उपचार सेवा लिइरहेका छन् ।

प्रतिष्ठानको तथ्यांकअनुसार वैशाख १ देखि ३१ गतेसम्म युरोलोजी विभागबाट ११३ जना विरामीको सफल शल्यक्रियासमेत भएको छ । सोही अवधिमा युरोलोजीतर्फ ५०५ जना विरामीले ओपिडी सेवा पाएको डा. खनियाँले बताए । युरोलोजी सेवाअन्तर्गत भर्ना गरेर ६१ जना विरामीको उपचार गरिएको छ । रासस

## मुस्ताङका होटल र पसलमा अनुगमन



मुस्ताङ- जिल्ला सदरमुकाम जोमसोमका होटल तथा पसलमा छड्के बजार अनुगमन गरिएको छ । घरपफोड गाउँपालिका कार्यालयको नेतृत्वमा विभिन्न सरोकारवाला निकायले संयुक्तरूपमा बजार मुस्ताङको पर्यटकीय केन्द्र जोमसोम बजार क्षेत्रमा मंगलबार छड्के अनुगमन गरिएको हो ।

जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला प्रहरी कार्यालयको टोलीले घरपफोड-३ जोमसोमस्थित पुथाङ एयरपोर्ट बजार क्षेत्रमा छड्के अनुगमन गरेको थियो । गाउँपालिका उपाध्यक्ष जमुना थकालीको नेतृत्वमा पुथाङ एयरपोर्ट बजार क्षेत्रका २५ भन्दा बढी होटल तथा किराना र खाद्यान्न पसलहरूमा आकस्मिक छड्के अनुगमन गरिएको गाउँपालिका उपाध्यक्ष थकालीको भनाइ छ ।

घार्मिक तथा पर्यटकीय जिल्ला मुस्ताङको सदरमुकाम तथा सबैभन्दा बढी पर्यटकको चहलपहल हुने मुख्य केन्द्र पुथाङ एयरपोर्ट क्षेत्रमा गाउँपालिकाले आकस्मिक छड्के अनुगमन गरिएको हो ।

पर्यटकीय यामसमेत भएकाले मुस्ताङ आएका पर्यटक तथा सर्वसाधारण नागरिकको स्वास्थ्य रक्षाका लागि बजार अनुगमन गरिएको उपाध्यक्ष थकालीले बताइन् । म्याद गुञ्जिएका अखाद्य पदार्थ तथा बस्तुले मानव स्वास्थ्यमा प्रतिकूल असर पुऱ्याउन सक्ने भएकाले गाउँपालिकाको अगुवाइमा छड्के अनुगमन गरिएको उपाध्यक्ष थकालीको भनाइ छ ।

घरपफोड गाउँपालिकाले २०८० सालदेखि गाउँपालिकाभित्रका व्यापारिक प्रतिष्ठानहरूमा सिसाका बोतलमा 'ब्राण्डिङ' गरिएको मरिदराज्य वियर विक्री वितरण गर्न प्रतिबन्ध लगाइसकेको छ ।

गाउँपालिकाको उक्त नियमलाई थप कडाइका साथ कार्यान्वयन गर्ने गरी बजार अनुगमन गरिएको हो । सिसाजन्य वियरका बोतलले दुर्घटना र जोखिम निम्त्याउने र वातावरण स्वच्छतासमेत प्रतिकूल असर पुऱ्याउने भएकाले गाउँपालिकाले बोतलमा ब्राण्डिङ गरिएका वियर विक्री वितरणमा प्रतिबन्ध लगाउँदै आइरहेको छ । गाउँपालिकाद्वारा गरिएको

बजार अनुगमनका क्रममा डेढ दर्जन पर्यटक लक्षित होटल र आधा दर्जन बढी किराना, फ्रेस हाउस र खाद्यान्न पसलहरूको अनुगमन गरियो । टोलीले व्यवसायीले होटल तथा पसलहरूमा साइडवोर्ड, व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरण, मूल्यसूची, लगबुक रजिस्टार राखेको/नराखेको तथा खरिद बिल तथा उपभोक्तालाई दिइने बिल, सरसफाइ, मरिदराको मूल्य अभिवृद्धि करको प्रमाणपत्र दर्ता तथा नवीकरण गरे/नगरेकोबारे सोधनी गरेको थियो ।

त्यस्तै, स्वदेशी तथा विदेशी र स्थानीय मरिदराको पेयपदार्थमा अन्तःशुल्क स्टिकर राखेको वा नराखेको, खाद्यसामग्रीको लेबल चेकजाँच, नापतौल चेकजाँच र व्यवसायले प्यान वा ब्याट बिल प्रयोग गरेको वा नगरेकोलागतको अनुगमन गरेको हो । बजार अनुगमनका क्रममा फेला परेका म्याद गुञ्जिएका अखाद्य पदार्थलाई बरामद गरी सरोकारवाला निकायको रोहवरमा जोमसोमस्थित कालीगण्डकी नदी किनारामा खाल्डो खनी नष्ट गरिएको छ । रासस

## लुम्बिनीको बजेटमा स्वास्थ्य क्षेत्रका प्राथमिकता



लुम्बिनी (प्रस)- प्रदेश सरकारले सोमबार प्रदेशसभामा प्रस्तुत गरेको आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को बजेटमा स्वास्थ्य सेवातर्फ प्राथमिकता तोकेर बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

प्रदेशको स्वास्थ्य क्षेत्रको विकासका लागि बजेटमा स्वास्थ्य मन्त्रालयको लागि पाँच अर्ब ६५ करोड ७२ लाख रूपैयाँ विनियोजन गरिएको आर्थिक मामिला तथा योजनामन्त्री कार्कीले बताए । यस्तै लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतालमा निर्माणधीन बह्रतले अत्याधुनिक भवन निर्माणलागत प्रदेशका अन्य महत्त्वपूर्ण स्वास्थ्य संस्थाहरूको भवन पूर्वाधार निर्माण तथा स्तरोन्नतिको लागि दुई अर्ब १२ करोड रूपैयाँ विनियोजन गरिएको छ ।

बजेटमा 'दुर्गममा विशेषज्ञ सेवा: मोबाइल मेडिकल भ्यानबाट स्वास्थ्यमा टेवा' भन्ने नाराका साथ दुर्गम स्थानमा विशेषज्ञ सेवा उपलब्ध गराउन तीन करोड ५० लाख रूपैयाँ विनियोजन गरिएको उल्लेख छ । यस्तै 'डिजिटल प्रविधिको साथ: दुर्गमका जनतामा प्रादेशिक अस्पतालको हात' भन्ने मूल नाराका साथ लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतालबाट टेलिमेडिसिन सेवा सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ । राप्ती प्रादेशिक अस्पताललाई २०० शय्याको अस्पतालमा स्तरोन्नति गर्न चार करोड रूपैयाँ विनियोजन गरिएको छ ।

सुरक्षित मातृत्व अभियानमार्फत मातृ मृत्युदर बढी भएका स्थानीय तहका गर्भवतीलाई नि:शुल्क प्रयोगशाला जाँच गर्ने व्यवस्थाका लागि पाँच करोड ३० लाख रूपैयाँ विनियोजन गरिएको छ । प्रदेश सरकार स्थापनाको वर्षदेखि तत्कालीन सरकारले लागू गरेको मुटुको भ्रमं प्रत्यारोपण, मिर्गौला प्रत्यारोपण र क्यान्सर रोगको उपचारका लागि प्रतिव्यक्ति दुई लाख रूपैयाँको सहूलियत कार्यक्रम र नि:शुल्क रक्तसञ्चार सेवालालाई यसपटक पनि निरन्तरता दिइएको छ ।

प्रदेशका सबै अस्पतालहरूमा 'एन्टिरोविज भ्याक्सिन' र सर्पदंश उपचार केन्द्रमा र 'एन्टी स्नेक्स भ्याक्सिन'को नियमित आपूर्ति सुनिश्चित गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको उल्लेख छ । प्रदेशका खासगरी तराइका जिल्लामा थारु समुदायमा देखिने सिकलसेल एनीमिया, थालासेमिया र हेमोफिलिया रोगको उपचारको लागि औषधि, उपकरण, स्क्रिनङ, विमा र सचेतना कार्यक्रमलाई निरन्तरताका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको उल्लेख गरिएको छ ।

अस्पतालहरूमा डायलाइसिस सेवा, बाँभोपन व्यवस्थापन सेवा, नवजात शिशु सघन उपचार एकाइ, जलन उपचार कक्ष, स्तनपान व्यवस्थापन एकाइका लागि र अस्पतालमा गुणस्तरीय र प्रभावकारी सेवा प्रदान गर्नका लागि चाहिने मेडिकल औजार-उपकरण उपलब्ध गराउन आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

## वन्यजन्तुबाट क्षति व्यहोरेकालाई सात लाख राहत

दमौली (तनहुँ)- डिभिजन वन कार्यालय तनहुँले चालु आर्थिक वर्षमा वन्यजन्तुबाट क्षति व्यहोरेकालाई सात लाख रूपैयाँ राहत वितरण गरेको हो । कार्यालयले वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको राहत निर्देशिका २०८० बमोजिम जनही सात लाख ३९ हजार रूपैयाँ राहत वितरण गरेको हो ।

बाँदर र भालुको आक्रमणबाट घाइते भएकालाई दुई लाख १८ हजार रूपैयाँ, पशुधन क्षति व्यहोरेकालाई ९८ हजार, बाँदरबाट कृषिवाली क्षति भएकालाई चार हजार, पशुधन र कृषिवाली क्षति व्यहोरेकालाई चार लाख १९ हजार रूपैयाँ राहत वितरण गरिएको डिभिजन वन कार्यालय तनहुँका प्रमुख मनोज रानाभाटले जानकारी दिए ।

रानाभाटले वन्यजन्तु र मानवबीचको द्वन्द्व चुनौतीका रूपमा देखिन थालेको उल्लेख गर्दै वन्यजन्तुको प्राकृतिक बासस्थान खुम्चिँदै जानु, जंगल आसपास मानव बस्ती विस्तार हुनु तथा खाद्यान्नको खोजीमा वन्यजन्तु

क्षमताका हिल ट्यांकी, २० एमएम सिँचाइ पाइप, विभिन्न स्थानीय बालीका वीउविजन, एग्रिकल्चर स्प्रेयरलागत कृषि सामग्री प्रदान गरिएको हो । कृषकका उत्पादन बृद्धि, आधुनिक कृषि प्रविधिको विस्तार तथा व्यावसायिक खेतीलाई प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यले चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रमअन्तर्गत उक्त कृषि सामग्री वितरण गरिएको हो ।

राण्डकी प्रदेशसभा सदस्य हरिवहादुर चुमानले कृषि क्षेत्रलाई आत्मनिर्भर अर्थतन्त्रको आधारका रूपमा विकास गर्न प्रदेश सरकारले विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आएको बताए । जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, तनहुँले आँबुखैरेनी गाउँपालिका-६ घलडाँडाका कृषकलाई ९० प्रतिशत अनुदानमा विभिन्न कृषि सामग्री वितरण गरेको छ । कृषक समूहलाई सिँचाइ व्यवस्थापनमा सहजता ल्याउन पाँच हजार लिटर क्षमताको एक थान ठूलो हिल ट्यांकी वितरण गरिएको छ ।

त्यसैगरी, समूहमा आबद्ध २२ जना कृषकलाई ५०० लिटर

## कञ्चनपुरको स्थानीय तहहरूले नदीजन्य पदार्थ उत्खननमा रोक लगाए

कञ्चनपुर- कञ्चनपुरका स्थानीय तहहरूले नदी तथा खोलाबाट ढुंगा, गिट्टी र बालुवा उत्खनन, संकलन तथा निकासी कार्यमा रोक लगाएका छन् ।

ढुंगा, गिट्टी, बालुवा उत्खनन, विक्री तथा व्यवस्थापनसम्बन्धी मापदण्ड-२०७७ (संशोधन २०७९) को दफा ४ उपदफा (१६) बमोजिम हरेक वर्ष असार १ गतेदेखि भदौ ३१ गतेसम्म नदीजन्य पदार्थ उत्खनन गर्न नपाइने कानुनी व्यवस्थाअनुसार स्थानीय तहहरूले उक्त कार्यमा रोक लगाएका हुन् ।

सोही व्यवस्था कार्यान्वयन गर्दै भीमदत्त नगरपालिका, वेदकोट नगरपालिका, शुक्लाफाँटा नगरपालिका र कृष्णपुर नगरपालिकाले सार्वजनिक सूचना जारी गर्दै आफ्नो क्षेत्रभित्रका सबै नदी, खोला तथा नालाबाट नदीजन्य पदार्थको उत्खनन,

संकलन, ढुवानी र निकासी कार्य बन्द गरेका छन् ।

वर्षायाममा नदीको प्राकृतिक बहाव संरक्षण, सम्भावित बाढी तथा ढुवानको जोखिम न्यूनीकरण र वातावरणीय सन्तुलन कायम राख्ने उद्देश्यले उक्त निर्णय कार्यान्वयनमा ल्याइएको जनाइएको छ । भीमदत्त नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत महेश्वरहादुर वमले कानुनी व्यवस्थाअनुसार नगरपालिका क्षेत्रभित्रका महाकालीसहित सबै नदी तथा खोलाबाट ढुंगा, गिट्टी र बालुवा उत्खननमा रोक लगाइएको बताए ।

'यस अवधिमा कुनै पनि व्यक्त वा कम्पनीले नदीजन्य पदार्थ उत्खनन, संकलन वा ओसारपसार गर्न पाउदैनन्,' उनले भने, 'यस सम्बन्धमा सार्वजनिक सूचना जारी गरी सर्वसाधारणलाई जानकारी गराइसकिएको छ ।' रासस



नेपाली लोक आधुनिक शैलीमा तयार पारिएको प्रेम-वियोग भाव मिश्रित गीत 'दिल परानी' भिडियोसहित सार्वजनिक भएको छ। सुम्धुर स्वरका धनी लोकप्रिय गायक शिव परिवार र अनु चौधरीको सुम्धुर स्वरमा रहेको यस गीतमा चर्चित मोडल गरिमा शर्मा र नवप्रवेशी मोडल उमेश सोनामको अभिनय देख्न सकिन्छ। यस गीतमा राज क्षितिजको शब्द, मनोज मालेको सङ्गीत, विशाल निरोलको सङ्गीत संयोजन र साजन शाहको मिकसड रहेको छ। निकेश खड्काको निर्देशनमा तयार पारिएको म्युजिक भिडियोको छायांकन दिनेश पराजुलीले गरेका हुन् भने सम्पादन विकास दाहालले गरेका हुन्। भिडियोको रड सुधार (कलर ग्रेडिङ) राजेन्द्र मोक्तानले गरेका छन् र शृङ्गार समरा जोशीको रहेको छ। उमेश सोनामको निर्माणमा तयार पारिएको यो म्युजिक भिडियो नगरकोटमा छायांकन गरिएको हो।



बुधबार, ३ असार २०८३ (Wednesday, 17 June 2026)

## 'बा: एक योद्धा'का 'बा' भदौ १९ मा

### प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- चलचित्र 'बा: एक योद्धा' भदौ १९ गते रिलिज हुँदैछ। 'बा: एक योद्धा'ले नेपाली समाजको वास्तविक पक्षलाई आफ्नो कथा बनाएको छ।

नेपाली समाजमा परिवारमा सन्तानको भविष्यका लागि बुवाले गर्ने त्याग, संघर्ष र जीवनभर भैले चुनौतीहरू 'बा: एक योद्धा'को मुख्य कथा हो। कथाले यो सिनेमाको केन्द्रमा बुवा हुने संकेत गर्छ।

त्यसो भए यो चलचित्रको हिरो अथवा 'बा' को हो त? सिंगो सिनेमा आफ्नो कथामा बोकेर हिँडेको 'बा' को हो?

'बा एक योद्धा'ले विस्तारै आफ्ना कलाकार रिबल गर्दै गएको छ।

त्यसैक्रममा केही दिनअगाडि मात्रै सागर खनाल, शिशिर सिवाकोटी, सुप्रिया शर्मा र शक्ति थापाको नाम निर्माण टिमले सार्वजनिक गरेको थियो। त्यसअघि भरना थापा, सुहाना थापा र अभिनेता दिव्यदेव पन्तको नाम बाहिर ल्याइएका थियो।

चलचित्रको छायांकन सकिसक्यो।

पोस्टको काम समेत सुरु भइसक्यो। तर, यो चलचित्रको मुख्य पात्र र अथवा 'बा'को हो भन्ने निर्माण टिमले हालसम्म जानकारी दिएको छैन। 'हामी विस्तारै यो सिनेमाबारे



थप जानकारी दिँदै जाने छौं। हाम्रा कलाकार र अन्य जानकारी पनि विस्तारै आउँदै जानेछ। निर्देशक हरि लम्सालले भने, 'हामी हाम्रो चलचित्रको बा को हो भनेर पनि केही समयमा जानकारी दिने नै छौं।'

हरि लम्सालको लेखन तथा निर्देशन रहेको चलचित्र 'बा: एक योद्धा' कुसे औसी अर्थात् बुवाको मुख हेर्ने दिनको पूर्वसन्ध्यामा प्रदर्शनमा आउनेछ। सिनेमाको कथासँग रिलिज डेट म्याच गराउँदै यो सिनेमा कुसे औसीमा प्रदर्शनमा आउन लागेको हो।

नेपाली संगीत क्षेत्रमा दर्जनौं कालजयी गीत दिएका संगीतकार हरि लम्साल रचनाकार र गायक पनि हुन्। फिचर फिल्ममा भने 'बा: एक योद्धा' उनको पहिलो निर्देशन हो। आर्टिस्टिक इन्टरटेनमेन्टको ब्यानरमा निर्माण भएको यो चलचित्रको कथासँगै पटकथा पनि लम्साल आफैले लेखेका छन्। चलचित्र 'बा: एक योद्धा'का निर्माता वसन्त लम्साल हुन्। गायक तथा सर्जकसमेत रहेका लम्सालले यसअघि अभिनेता विपीन कार्कीलाई लिएर चलचित्र 'कर्म' निर्माण गरेका थिए। शिवराम श्रेष्ठको छायांकन रहेको चलचित्रको मुख्य सहायक निर्देशकमा तारानाथ न्यौपाने छन्। 'बा: एक योद्धा' आशुषि एफ तामाङ र प्रदीप धामीको कुवेर सिने डिस्ट्रिब्युसनले वितरण गर्नेछ।

## राष्ट्रिय रनिङ शिल्ड दोहोरी गीत प्रतियोगितामा निशान्त र संगीना पहिलो

काठमाडौं (प्रस)- राष्ट्रिय रनिङ शिल्ड दोहोरी गीत प्रतियोगिता २०८३ मा निशान्त विक र संगीना थापा मगर विजयी भएका छन्। १७ सम्मूहलाई उछिन्दै यी दुईजनाको टिमले उपाधि जितेको हो।

पहिलो भएका विक र मगरले शिल्डसहित ३ लाख रूपैयाँ नगद प्राप्त गरे। राष्ट्रिय लोक तथा दोहोरीगीत प्रतियोगिता नेपालको आयोजनामा नुवाकोटको विदुर नगरपालिकामा प्रतियोगिता आयोजना भएको थियो।

सरोज सिम्खडा र जमुना विश्वकर्मा दोस्रो बने। मानव रावत र भावना अर्याल तृतीय हुँदा राजमान खत्री र शान्ता बलीले सान्त्वना पुरस्कार प्राप्त गरे। द्वितीयले २ लाख, तृतीयले १ लाख र सान्त्वनाले ५० हजार नगद पुरस्कार पाए।

राजु लामिछाने उत्कृष्ट गायक, जमुना सुनार उत्कृष्ट गायिका, विक्रम गहतराज उत्कृष्ट नवगायक, उत्कृष्ट नवगायिका शीतल कल्पना विक, अनुशासित गायक बेलबहादुर परिवार, अनुशासित गायिका शान्ति कार्की, उत्कृष्ट भेषभूषा



प्रियतम पोखरेल र उत्कृष्ट भेषभूषा सीता माफी वन्न सफल भए।

लोक संस्कृतिको संरक्षण, झण्टाको सम्मान र प्रतिभाको प्रोत्साहन गर्ने मूल उद्देश्यले आयोजना गरिएको प्रतियोगिता सोचेमन्दा भव्य भएको प्रतिष्ठानकी अध्यक्ष शीता थापामगरले बताइन्। प्रतियोगिता अगाडि सहभागी टिमलाई समावेशी र प्रतिस्पर्धी बनाउन प्रतिष्ठानको आन्तरिक छनोट समितिले फाइनलका लागि १८ टिम छनोट गरेको थियो।



## स्पेनलाई केप भेडैले रोक्दा तीनै खेल बराबरीमा

साउदी-उरुग्वे र इजिप्ट-बेल्जियमले पनि अंक बाँडे



### प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं - फिफा विश्वकप सोमवार राती सम्पन्न तीनै खेल बराबरीमा टुंगिएको छ। पहिलो खेलमा स्पेनलाई विश्वकपमा डेब्यू गरेको मुलुक केप भेडैले गोलरहित बराबरीमा रोक्न भने इजिप्ट र बेल्जियमबीचको खेल १-१ गोलले बराबरी रह्यो भने तेस्रो खेलमा साउदीले बलियो उरुग्वेलाई बराबरीमा रोक्न सफल भयो। पूर्वविश्वविजेता स्पेनसँग विश्वकपको पहिलो खेल खेलेको अफ्रिकन राष्ट्र केप भेडैले ऐतिहासिक पहिलो अंक जोडेको छ।

फिफा विश्वकप २०२६ अन्तर्गत समूह 'ए'को खेलमा केप भेडैले उपाधिको प्रबल दावेदारका रूपमा हेरिएको स्पेनलाई गोलरहित बराबरीमा रोक्न। सोमवार एट्लान्टा रंगशालामा 'लो ब्लक' कम्पाक्ट डिफेन्डिङमा प्रस्तुत भएको केप भेडैले दोस्रो हाफमा स्पेनलाई गोलका कुनै पनि अवसर सिर्जना गर्न दिएन। त्यसअघि पहिलो हाफमा भेट्टान गोलकिपर भोजिन्हाले सानदार प्रदर्शन गरे। ४० वर्षीय गोलकिपरले स्पेनका ४-५ प्रहारहरू बचाए। ४-१-२-३ फर्मेशनमा उत्रिएको स्पेनले आज स्टार विंगर लामिन यमाललाई बेन्चमा राखेको थियो। ह्यामस्ट्रिङ समस्याबाट जुधिरहेका यमाल ७९औं मिनेटमा

मैदान प्रवेश गरेका थिए। तर, उनीबाट सोचेअनुरूपको अवसरहरू सिर्जना हुन सकेनन्।

त्यस्तै दोस्रो हाफमा वैकल्पिक खेलाडीका रूपमा मैदान प्रवेश गरेका स्ट्राइकर रोमेलु लुकाकुको बलियो उपस्थितिले फिफा विश्वकप २०२६ मा बेल्जियम हारबाट जोगिएको छ।

सोमवार मध्यराति सम्पन्न समूह 'जी'को खेलमा बेल्जियमले इजिप्टसँग १-१ को बराबरी खेल्यो। इजिप्टले अट्याकिङ मिडफिल्डर इमाम आशोरको गोलमा खेलको १९औं मिनेटमा अग्रता लिएको थियो। मोहम्मद सलाहको पासमा पेनाल्टी बक्सबाहिरबाट सानदार राइट फुटेड प्रहार गर्दै उनले पहिलो बारमा गोलकिपर टिवो कोर्टुवालालाई बिट गरे। त्यसपछि बेल्जियमले खेलमा फर्किन कोशिस गरेपनि पहिलो हाफ १-० ले इजिप्टको पक्षमा गयो।

दोस्रो हाफमा पनि बेल्जियमले इजिप्टमाथि दबाव बनाइ राख्यो। यही क्रममा केभिन डी ब्रुयनाको फ्रिकिक गोलपोस्टमा ठोक्किँदा इजिप्टले राहत महसुस गर्यो। लुकाकु ६६औं मिनेटमा मैदान प्रवेश गरेका थिए। एक मिनेट पनि बित्न नपाउँदै उनले पहिलो टचमै बेल्जियमलाई बराबरीमा ल्याए।

शारीरिक बल लुकाकुको बलियो पक्ष हो। लुकाकुको बलिष्ठ शरीर गोलको कारण

बन्थ्यो। राइट साइडबाट आएको क्रसलाई चेज गरेका लुकाकुलाई रोक्न इजिप्टका दुई रक्षकले प्रयास गरेका थिए। तर, बल अन्त्यमा राइटव्याक मोहम्मद ह्यानीसँग ठोक्किँदै पोस्टमा गयो। त्यसपछि पनि लुकाकुले विपक्षी रक्षापङ्क्तिलाई दबावमा राखे। तर, खेलमा तेस्रो गोल सम्भव भएन।

त्यस्तै मंगलवार बिहान सम्पन्न खेलमा उरुग्वे र साउदी अरबले बराबरी खेलेका छन्। अमेरिकाको फ्लोरिडास्थित मियामी फुटबल रंगशालामा सम्पन्न भएको खेलमा दुवै टोली १-१ बराबरीमा रोकिएका हुन्। साउदीले खेलको ४९औं मिनेटमा अग्रता लिएको थियो। अब्दुल्लाह अल अम्रीले गोल गर्दै साउदीलाई अग्रता दिलाएका थिए। तर, खेलको अन्त्यतिर उरुग्वे खेलमा फर्कियो। ८०औं मिनेटमा उरुग्वेका लागि म्याक्सिमिलिनो अराजोले गोल गर्दै खेल बराबरीमा पुऱ्याए।

त्यसपछि दुवैतर्फबाट गोल हुन सकेन र खेल बराबरीमा सकियो। यो खेलसँगै समूह 'ए' मा ४ वटै टोलीले पहिलो खेलपछि समान एक अंक जोडेका छन्।

यसअघि स्पेन र केप भेडै पनि १-१ को बराबरी खेलेका थिए। यसअघि आज भएको पहिलो खेलमा बेल्जियम र इजिप्ट १-१ को बराबरीमा रोकिएका थिए। आजको तेस्रो खेलमा इरान र न्यूजिल्यान्ड भिड्नेछन्।

### प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- एशियाली खेलकुदको पौडी खेलाडी छनौटमा असहमति जनाउँदै खेलाडीहरू सर्वोच्च अदालत पुगेका छन्।

पौडी खेलाडी इर्मिन श्रेष्ठ, मेधावी केसी र निर्णय थापाले आफूहरूलाई मौका समेत नदिई नेपाल पौडी संघले आफूखुसी खेलाडी छनौट गरेको भन्दै सर्वोच्च अदालतमा रिट दायर गरेको जनाएका हुन्।

नेपाल पौडी संघ, नेपाल ओलम्पिक कमिटी र राष्ट्रिय खेलकुदलाई विपक्षी बनाएर रिट दायर गरिएको रिटमा अदालतले असार ३ गतेका लागि छलफलमा समेत बोलाएको पौडी खेलाडी मेधावी केसीले जानकारी दिइन्।

मंगलवार काठमाडौंमा पत्रकार सम्मेलन गर्दै पौडी खेलाडीहरूले संघद्वारा सञ्चालन गरिएको आयची नागोया एसियाली खेलकुद २०२६ को प्रारम्भिक छनोट प्रक्रिया सम्बन्धमा गम्भीर असन्तुष्टि रहेकाले अदालत जानुपरेको जनाएका छन्। हाल सम्पन्न प्रारम्भिक छनोट प्रक्रियामा



अपनाइएका केही निर्णयहरू, मूल्यांकनका आधारहरू तथा छनोटको समग्र प्रक्रियाले धेरै खेलाडीहरूमा प्रश्न उठाएको अवस्था रहेको खेलाडी केसीले बताइन्। नेपालको पौडी खेलको विकास, खेलाडीहरूको हकहितको संरक्षण तथा भविष्यमा अफ निष्पक्ष र विश्वसनीय छनोट प्रणाली सुनिश्चित गर्नुपर्ने आफूहरूको माग

रहेको उनको भनाइ छ।

त्यस्तै पौडी खेलाडी इर्मिन श्रेष्ठले एशियाली खेलकुदको पौडी खेलाडी छनोट व्यवहारिक नभएको गुनासो गरे।

एशियाली खेलकुदको पौडी खेलाडी छनोट जारी रहँदा प्रतिस्पर्धाकोबीचमा छनोटको मापदण्ड र नियम परिवर्तनप्रति उनीहरूले असहमति जनाएका छन्।

## विराटनगरले गन्यो सन्दीपलाई रिटेन

काठमाडौं (प्रस)- नेपाल प्रिमियर लिग(एनपिएल) का लागि विराटनगर किंग्सले टोलीका कप्तान सहित ६ खेलाडीलाई तेस्रो संस्करणका लागि रिटेन गरेको छ।

मंगलवार विराटनगरले सामाजिक सञ्जालमाफत कप्तान सन्दीप लामिछाने सहितका ६ खेलाडीलाई तेस्रो संस्करणका लागि टोलीमा निरन्तरता दिएको जनाएको हो। विराटनगरको टोलीमा कप्तान सन्दीप, प्रतियोगिता जिशी, वसिर अहमद, नारायण जोशी, लोकेश बम र सुवास भण्डारीले निरन्तरता पाएका हुन्। विराटनगरले ६ खेलाडीलाई निरन्तरता दिदा बाँकी ६ नेपाली क्रिकेटरलाई भने फुकुवा गरेको छ। फुकुवामा पर्ने खेलाडीहरूमा नरेन भट्ट, श्रवण किस्कु, शंकर राना, आयुष न्यौपाने, साहिल



पटेल र सुर्य तामाङ रहेका छन्।

पहिलो संस्करण छैटौं स्थानमा लिग सकाएको विराटनगरले दोस्रो संस्करणमा लिग चरणको यात्रा दोस्रो स्थानमा सकाएको थियो। नेपाल क्रिकेट संघ (एनएन) ले तेस्रो संस्करणको एनपिएलका लागि केही दिनमा नै अक्सनको मिति सार्वजनिक गर्ने जनाएको छ।

## दशौं राष्ट्रिय खेलकुद समयमै गर्ने मन्त्री पोखरेलको प्रतिबद्धता



काठमाडौं (प्रस)- शिक्षा तथा खेलकुद मन्त्री सन्दिप पोखरेलले कर्णाली रंगशालाको अनुगमन गरेका छन्। दशौं राष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगिताको तयारीमा रहेको कर्णाली प्रदेश रंगशालाको अनुगमन गरेका हुन्।

अनुगमनका क्रममा मन्त्री पोखरेलले राष्ट्रिय खेलकुदको मिति चिँदै तोकिएको योजना भएको बताए। कर्णाली प्रदेश खेलकुद विकास परिषदका सदस्य सचिव रविन्द्र चन्दले मन्त्री पोखरेललाई रंगशालामाको हालको अवस्था बारे जानकारी गराएका थिए। निरीक्षणको क्रममा मन्त्री पोखरेलले कर्णालीको खेलकुदमा भौतिक संरचनाको कर्म भएकाले सरकारले यसमा ध्यान दिने बताए।



फिफा विश्वकपअन्तर्गत इरान र न्युजिल्याण्डबीचको खेलअघि संयुक्त राज्य अमेरिकाको लस एञ्जलसस्थित लस एञ्जलस रंगशालामा एक इरानी समर्थक।

## युद्ध अन्त्य नै प्रमुख सर्तः इरान

तेहरान- इरानका विदेशमन्त्री अब्बास अराघचीले अमेरिकासँगको सम्भावित शान्ति सम्झौतामा लेबनानसहित सबै मोर्चाका युद्धको अन्त्यलाई सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण सर्तका रूपमा अघि सारेका छन्। उनका अनुसार मध्यपूर्वका विभिन्न मोर्चाका जारी संघर्ष अन्त्य नभएसम्म कुनै पनि समझदारी पूर्ण मान्न सकिदैन। 'हाम्रो बुझाइमा यो सम्झौतामा दुई पक्ष छन- एकातर्फ अमेरिका र इजरायल, अर्कातर्फ इरान र हिजबुल्लाह,' सरकारी टेलिभिजनमा विदेशी कूटनीतिज्ञहरूसँगको ब्रिफिङमा अराघचीले थप स्पष्ट पार्दै भने, 'सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण कुरा भनेको लेबनानसहित सबै मोर्चाका युद्धको तत्काल र स्थायी अन्त्य हो। लेबनानमा युद्ध अन्त्य हुनु नै पूर्ण युद्ध अन्त्यको अर्भन्न अंग हो।'

यो टिप्पणी तेहरान र वासिङ्टनबीच फेब्रुअरी २८ मा मध्यपूर्व युद्ध अन्त्य गर्ने उद्देश्यसहित समझदारी जापनपत्र घोषणा भएपछि आएको



हो। उक्त युद्ध इरानमा भएको अमेरिका-इजरायली आक्रमणपछि फैलिएको थियो। इरानको सर्वोच्च नेताको हत्यापछि इरान समर्थित हिजबुल्लाहले इजरायलमाथि रक्रेट आक्रमण गरेसँगै लेबनान मार्चको सुरुआतमा युद्धमा तानिएको थियो। त्यसपछि इजरायलले लेबनानमा सैन्य कारवाही र स्थल आक्रमण तीव्र बनाएको थियो। अराघचीका अनुसार इजरायली सेना कब्जा गरिएका क्षेत्रबाट पूर्णरूपमा फिर्ता नभएसम्म युद्ध अन्त्य

भएको मान्न सकिदैन। उनले भने, 'कब्जा गरिएका भूभागबाट इजरायली सेना फिर्ता नभएसम्म यो युद्ध समाप्त भएको मानिने छैन।' उनले इजरायलको निरन्तर सैन्य गतिविधिलाई सम्झौताको उल्लंघनका रूपमा व्याख्या गर्दै भने, 'लेबनानमा जियोनिस्ट शासनद्वारा हुने कुनै पनि सैन्य आक्रमण वा लेबनानी भूभागमा निरन्तर कब्जा समझदारी जापनपत्रको उल्लंघन हुने छ।' इजरायली प्रधानमन्त्री बेञ्जामिन नेतान्याहुले भने

इजरायली सेना आवश्यक परेसम्म लेबनान, सिरिया र गाजामा रहने बताउँदै आएका छन्। सोमवार सम्झौताको घोषणा भएलगत्तै हिजबुल्लाहले दक्षिणी लेबनानमा अगाडि बढ्न खोजेका इजरायली सेनामाथि आक्रमण गरेको दाबी गरेको छ। यसैबीच, इरान र अमेरिकाबीच शुकवार स्विट्जरल्याण्डमा औपचारिक सम्झौता हुने अपेक्षा गरिएको छ। विदेशमन्त्री अराघचीका अनुसार हस्ताक्षरपछि इरानको आणविक कार्यक्रम र प्रतिवन्ध फुकुवासम्बन्धी विस्तृत वार्ता सुरु हुने छ। उनले भने, 'सम्भवतः शुकवार निश्चित स्थानमा इरान र अमेरिकाबीच अन्तिम सम्झौताका लागि वार्ताको नयाँ चरण सुरु हुने छ।' अराघचीका अनुसार अन्तिम सम्झौतामा आणविक गतिविधि नियन्त्रण र इरानमाथि लगाइएका प्रतिवन्ध हटाउने विषय निर्णायक रहने छ। यसलाई मध्यपूर्वको दीर्घकालीन शान्तिका लागि महत्त्वपूर्ण चरणका रूपमा हेरिएको छ। रासस/एएफपी

## अमेरिका-इरान समझदारीपछि युरोपेली सेयरबजार उकालो, तेलको मूल्य घट्यो



लण्डन- संयुक्त राज्य अमेरिका र इरानबीच भएको शान्ति समझदारी तथा स्ट्रेट अफ हर्मुजबाट तेल ढुवानी पुनःसञ्चालन हुने अपेक्षाले युरोपेली सेयरबजारमा वृद्धि भएको छ, भने अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा तेलको मूल्य घटेको छ। मंगलवार लण्डन, पेरिस र फ्रान्कफर्टका प्रमुख सेयर सूचकांक मध्याह्नसम्म करिब शून्य दशमलव पाँच प्रतिशतले बढेको थियो। विश्वलेपकले अमेरिका-इरान तनाव कम हुने संकेतले लगानीकर्ताको विश्वास बढाएको बताएका छन्। व्यापार समूह एसएफटीबीकी अनुसार निर्देशक क्याथलिन बुक्सका अनुसार सम्झौता औपचारिकरूपमा हस्ताक्षर नभए पनि बजारमा यसको सकारात्मक प्रभाव देखिन थालेको छ। अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले स्ट्रेट

अफ हर्मुजबाट जहाज आवागमन पुनः सुरु भएको र प्रमुख समुद्री मार्ग शुकवारसम्म पूर्णरूपमा खुला हुने बताए। इरानी सञ्चारमाध्यमले पनि केही तेल ट्यांकर तथा कार्गो जहाज उक्त मार्गबाट आवतजावत गरिसकेको जनाएका छन्। यसैबीच, अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा कच्चा तेलको मूल्य लगातार दोस्रो दिन घटेको छ। विश्वबजारको प्रमुख मानिने ब्रेन्ट कच्चा तेलको मूल्य दुई प्रतिशतभन्दा बढीले घटेर प्रतिब्यारेल करिब ८९ अमेरिकी डलरमा कारोबार भएको छ। यद्यपि, विश्लेषकले अपूर्ति अवस्थाबारे अझ अनिश्चितता कायम रहेकाले बजारमा उतारचढाव रहन सक्ने चेतावनी दिएका छन्। अमेरिकी ऊर्जा विभागका अनुसार रणनीतिक तेल भण्डार गत साता सन्

१९८२ यताकै न्यूनस्तरमा पुगेको छ, जसले आगामी दिनमा तेलको माग कायम रहने संकेत गरेको छ। यस साता प्रमुख केन्द्रीय बैंकको मौद्रिक नीतिगत निर्णयमा पनि लगानीकर्ताको ध्यान केन्द्रित छ। अमेरिकी फेडरल रिजर्व र बेलायतको बैंक अफ इंग्ल्याण्डले व्याजदर यथावत् राख्ने अपेक्षा गरिएको छ। उता, जापानको केन्द्रीय बैंकले व्याजदर सन् १९९५ पछिकै उच्चस्तरमा पुऱ्याएको छ। एसियाली बजारमा दक्षिण कोरियाको सियोल सेयरबजार करिब दुई प्रतिशतले बढेको छ। जापानको निक्केई-२२५ सूचकांक पनि उकालो लागेको छ भने हङकङ र सांघाइका बजारमा गिरावट आएको छ। रासस/एएफपी

## नकल रोक्न भारतद्वारा टेलिग्राम प्रतिबन्ध

नयाँदिल्ली- परीक्षा नकल र प्रश्नपत्र चुहावटको बढ्दो विवादपछि भारतले राष्ट्रव्यापी मेडिकल प्रवेश परीक्षा (एनइइटी) को पुनःपरीक्षा अघि मेसेजिङ प्लेटफर्म टेलिग्राममा अस्थायीरूपमा पहुँच अवरुद्ध गरेको छ। सरकारले परीक्षा प्रणालीमा हुने संगठित ठगी नियन्त्रण गर्ने उद्देश्यले यो कदम चालेको जनाएको छ। गत महिना प्रश्नपत्र चुहावटसँग सम्बन्धित ठूलो स्काण्डल सार्वजनिक भएपछि एनइइटी परीक्षा रद्द गरिएको थियो। यस घटनाले देशभर आक्रोश फैलाएको छ र शिक्षा मन्त्रीको राजिनामा माग गर्दै विद्यार्थीहरूको विरोध प्रदर्शनसमेत चर्किएको छ। भारतको इलेक्ट्रोनिक्स तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयले मंगलवारदेखि जुन २२ सम्म टेलिग्राममा पहुँच रोक्ने आदेश जारी गरेको हो। साथै, पहिले पठाइएका सन्देशहरू परिवर्तन गर्न प्रयोगकर्तालाई अनुमति दिने मेसेज सम्पादन सुविधा जुन २० सम्मका लागि निलम्बन गरिएको छ। राष्ट्रिय परीक्षण एजेन्सी (एनएटिए) ले जारी गरेको विज्ञप्तिमा यी कदमहरू सार्वजनिक व्यवस्थाको हितमा लिइएको र परीक्षा नकल तथा ठगीमा संलग्न ट्याकेटरहरू टेलिग्राम प्रयोग गरेर सक्रिय भएको प्रमाणका आधारमा गरिएको उल्लेख छ। एनइइटी परीक्षा भारतको सबैभन्दा प्रतिस्पर्धात्मक प्रवेश परीक्षामध्ये एक हो। यो परीक्षामा करिब २० लाखभन्दा बढी विद्यार्थी चिकित्सा अध्ययनका लागि प्रतिस्पर्धा गर्छन्। यस परीक्षाको सफलताले देशका मेडिकल कलेजहरूमा प्रवेश निर्धारण गर्छ। चुहावटको आरोप टेलिग्राम च्यानलमाफत



प्रश्नपत्र पहिले नै फैलिएको भन्दै उठेपछि मे महिनामा परीक्षा रद्द गरिएको थियो। यस घटनाले देशको परीक्षा प्रणालीमाथि गम्भीर प्रश्न उठाएको छ। भारतमा परीक्षा तयारी ठूलो उद्योगका रूपमा विकसित भएको छ र लाखौं विद्यार्थी राम्रो नतिजाका लागि वर्षौंसम्म कोचिङ सेन्टरमा अध्ययन गर्छन्। तीव्र प्रतिस्पर्धा र सीमित अवसरका कारण धेरै विद्यार्थीमाथि ठूलो मानसिक तथा आर्थिक दबाव पर्ने गरेको छ। यसै दबाव र असमान अवसरका कारण परीक्षा प्रणालीसँग सम्बन्धित असन्तोष समय-समयमा देखिँदै आएको छ। केही अवस्थामा परीक्षामा असफलतापछि विद्यार्थीहरूले आत्महत्यासम्म गरेका रिपोर्टहरू पनि सार्वजनिक भएका छन्। चुहावट प्रकरणमा भारतको सेन्ट्रल ब्युरो अफ इन्भेस्टिगेशन (सिबिआई)ले अनुसन्धान गर्दै एक रसायनशास्त्र शिक्षकलाई

मुख्य योजनाकारका रूपमा पक्राउ गरेको छ। उनीमाथि परीक्षा प्रणालीसँग प्रत्यक्ष संलग्न रहेको आरोप लगाइएको छ। सरकारले सोमवार एउटा विशेष अनलाइन पोर्टल पनि सुरु गरेको छ। उक्त पोर्टलफत नागरिकले एनइइटीसँग सम्बन्धित शंकास्पद गतिविधि, अनधिकृत सामग्री वा ठगीका घटनाहरू रिपोर्ट गर्न सक्ने छन्। परीक्षा प्रणालीमा डिजिटल मार्किङ र अनलाइन मूल्यांकनसम्बन्धी अन्य विवादहरू पनि यस घटनासँगै सतहमा आएका छन्। धेरै विद्यार्थीहरूले गलत ग्रेड दिइएको वा नतिजा वितरणमा त्रुटि भएको गुनासो गरेका छन्। भारत तीव्र आर्थिक वृद्धिको अवस्थामा रहे पनि लाखौं युवाहरू स्थिर रोजगारी र उच्च प्रतिस्पर्धात्मक करियर सुरक्षित गर्न संघर्षरत छन्। यसले परीक्षामा सफलता प्राप्त गर्ने दबाव अझ बढाएको छ र परीक्षा केन्द्रित सामाजिक संरचना अझ जटिल बनेको छ। रासस/एएफपी

## खडेरीको चिन्ता र उत्तर कोरियाको 'सुक्खा धान' अभियान

सियोल- उत्तर कोरियाले परम्परागत पानीमा ढुवाइने धानखेतीको विकल्पका रूपमा सुक्खा खेतमा धान उत्पादनलाई तीव्रता दिएको छ। राज्य सञ्चारमाध्यमले यसलाई कृषि उत्पादन बढाउने प्रयासका रूपमा प्रस्तुत गरे पनि विज्ञहरूले यसलाई देशमा बढ्दो खडेरी र खाद्य असुरक्षाको गम्भीर संकेतका रूपमा व्याख्या गरेका छन्। आणविक हतियार सम्पन्न उत्तर कोरिया लामो समयदेखि अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिवन्ध, राज्य-नियन्त्रित अर्थतन्त्र र निरन्तर खाद्यान्न अभावको समस्यासँग जुध्दै आएको छ। विगतका वर्षहरूमा प्राकृतिक विपद् र कमजोर कृषि संरचनाले पनि खाद्य उत्पादनमा असर पार्दै आएको छ। संयुक्त राष्ट्रसंघका उत्तर कोरियासम्बन्धी मानवअधिकार विशेष प्रतिवेदक एलिजाबेथ

साल्मोनले फेब्रुअरीमा देशमा खाद्यान्न अभाव प्रमुख मानवीय चुनौती बनेको बताएका थिए। उनका अनुसार पर्याप्त खाद्य उपलब्ध नहुनेले सर्वसाधारणको जीवनमा प्रत्यक्ष प्रभाव पारिरहेको छ। प्योङयाङको सरकारी समाचार संस्था कोरियन सेन्ट्रल न्युज एजेन्सी (केसिएनए) ले मंगलवार देशका विभिन्न क्षेत्रमा सुक्खा खेतमा धान खेती विस्तार भइरहेको जनाएको छ। सामान्यतया धानखेतीका लागि प्रशस्त पानी आवश्यक पर्ने भए पनि यस्तो विधि सिंचाइ सीमित हुँदा वा वर्षामा निर्भर रहँदा प्रयोग गरिन्छ। यसअघि अप्रिलमा केसिएनएले देशले 'असामान्य' र 'गम्भीर' खडेरीको सामना गरिरहेको चेतावनी दिएको थियो र बाली जोगाउन विशेष कदम चालिएको उल्लेख गरेको थियो।

त्यसयता खडेरीको अवस्था अझै चुनौतीपूर्ण रहेको विभिन्न रिपोर्टहरूले देखाएका छन्। दक्षिण कोरियाको योन्हाप समाचार एजेन्सीका अनुसार उत्तर कोरियाको सरकारी टेलिभिजनले गत महिना पश्चिमी क्षेत्रमा पर्ने दक्षिण ह्वान्घे प्रान्तका विभिन्न स्थानमा गम्भीर खडेरीको अवस्था देखाएको थियो। उक्त क्षेत्र देशको प्रमुख अन्न उत्पादन केन्द्र मानिन्छ। विशेषज्ञहरूका अनुसार पछिल्ला घटनाक्रमले उत्तर कोरियाको कृषि क्षेत्रमा पानीको अभाव गम्भीर बन्दै गएको संकेत गर्छ। डोंगगुक विश्वविद्यालयका प्राध्यापक किम योङ-ह्युनले पानीको उपलब्धता घट्दा सुक्खा खेतको धान वैकल्पिक उत्पादन प्रणालीका रूपमा प्रयोग गरिने बताए। उनले उत्तर कोरियाले

यस्तो खेती विस्तार गरिरहेको तथ्यले यस वर्षको अन्त्यसम्म खाद्य उत्पादनबारे चिन्ता बढ्न सक्ने संकेत दिने बताए। उत्पादनमा कमी आए खाद्यान्न अभाव अझ गहिरिन सक्ने उनको भनाइ छ। इवा वुमन्स युनिभर्सिटीका उत्तर कोरियाली अध्ययनका प्राध्यापक पार्क वोन-गोनले पनि खडेरीको अवस्था उल्लेखनीयरूपमा सुधार नभएको आकलन गरे। उनका अनुसार उत्तर कोरियाले प्रत्येक वर्ष करिब पाँच लाखदेखि १० लाख टनसम्म खाद्यान्न अभाव भेल्दै आएको छ। विश्लेषकहरूका अनुसार जलवायुजन्म जोखिम, सीमित कृषि प्रविधि र दीर्घकालीन आर्थिक कठिनाइका कारण उत्तर कोरियाको खाद्य सुरक्षा चुनौती आगामी दिनमा अझ गम्भीर बन्न सक्ने देखिएको छ। रासस/एएफपी

## राष्ट्रसंघद्वारा अमेरिका इरान सम्झौताको स्वागत

संयुक्त राष्ट्रसंघ- संयुक्त राष्ट्रसंघको महासभाका अध्यक्ष एनालेना बारबकले सोमवार संयुक्त राज्य अमेरिका र इरानबीच भएको सम्झौताको घोषणालाई स्वागत गरेका छन्। संयुक्त राज्य अमेरिका र इरानले लामो समयको युद्ध पछि समझदारीमा आएर गरेको सहमति घोषणालाई महासभाका अध्यक्ष र महासचिवले स्वागत गर्दै विज्ञप्ति जारी गरेको जनाइएको छ। द्विदेशीय युद्धका कारण हजारौं नागरिकहरूको मृत्यु नागरिक पूर्वाधारको विनाश, स्ट्रेट अफ हर्मुजमा अवरोध क्षेत्रीय अस्थिरता र विश्वव्यापी आर्थिक उथलपुथल निम्त्याएको थियो भने यो समझदारीसँगै युद्ध अन्त्य भई दिगो शान्ति कायम हुने अपेक्षा गरिएको छ। समझदारीको लागि मध्यस्थकर्ताहरूलाई धन्यवाद दिँदै उनहरूले लेबनानलागायत सबै पक्षहरूलाई तत्काल र स्थायी युद्धविरामको



पूर्ण पालना गर्न र संयुक्त राष्ट्रको वडापत्र र अन्तर्राष्ट्रिय कानूनअनुरूप सबै विवादहरूको कूटनीतिक समाधान खोज्न यो अवसरको उपयोग गर्न आह्वान गरेका छन्। मध्यपूर्वमा स्थायी शान्ति ल्याउने,

यस क्षेत्रका सबै देश र जनताको सुरक्षा सुनिश्चित गरी निर्दोष नागरिकहरूको पीडा अन्त्य गर्ने यो एकमात्र तरिका भएको विज्ञप्तिमा उल्लेख गरिएको छ। रासस/सिन्हा



**निर्माणधीन पुल** | लमजुङको मध्यनेपाल नगरपालिका वडा नं १ र २ जोड्ने खहरे खोलापछि निर्माणधीन पुल। तस्बिर: रासस

## चिनियाँ लगानीकर्तालाई नेपालमा लगानीका लागि आह्वान

### ■ प्रभाव संवाददाता

**काठमाडौं-** परराष्ट्रमन्त्री शिशिर खनालले चिनियाँ लगानीकर्ताहरूलाई नेपालमा लगानी गरी 'पार-हिमाली' समृद्धिको अर्को अध्याय संयुक्त रूपमा निर्माणमा योगदान गर्न आह्वान गरेका छन्।

चीनको चारदिने औपचारिक भ्रमणमा रहनुभएका उहाँले आज बेइजिङस्थित नेपाली दूतावासद्वारा आयोजित लगानी सम्मेलनलाई सम्बोधन गर्दै सो कुरा बताउनुभएको हो। मन्त्री खनालले नेपालको आर्थिक अवसर तथा जनसांख्यिकीय सामर्थ्यलाई उजागर गर्दै थप सक्षम र व्यवसायमैत्री वातावरण सुनिश्चित गर्न नेपाल सरकार प्रतिबद्ध रहेको बताएको दूतावासले जनाएको छ।

नेपालमा चिनियाँ लगानी प्रवर्द्धन

गर्ने उद्देश्यले राजदूतावासद्वारा आयोजित सम्मेलनकै असरमा उनले चिनियाँ व्यवसायी, उद्यमी तथा लगानीकर्ताहरूसँग भेटघाट गरेका थिए। उक्त अवसरमा नेपालमा रहेका लगानीका अवसरबारे नेपाल लगानी बोर्डका प्रतिनिधिद्वारा प्रस्तुतीकरण गरिएको थियो।

मन्त्री खनालले मंगलबार बेइजिङमा चीनको चिनियाँ जनराजनीतिक परामर्श सम्मेलनको राष्ट्रिय समितिका अध्यक्ष वाङ हुनजिङसँग भेटवार्ता गर्नुभएको थियो। भेटका क्रममा नेपाल र चीनबीचको सौहार्दपूर्ण तथा मैत्रीपूर्ण सम्बन्धलाई अझ सुदृढ बनाउने तथा आपसी हितका क्षेत्रमा सहकार्य प्रवर्द्धन गर्ने विषयमा छलफल भएको दूतावासले जनाएको छ।

त्यस्तै, मन्त्री खनालले बेइजिङस्थित मिथाओथिङ मन्दिरमा रहेको श्वेत स्तूपको अवलोकन गरेका थिए। नेपालको राष्ट्रिय

विभूति अरनिकोद्वारा डिजाइन गरिएको उक्त सम्पदा नेपाल-चीन मित्रताको प्रतीक हुनाका साथै नेपालको ऐतिहासिक सौम्य शक्ति, नेपाली कलाकारहरूको अन्तरराष्ट्रिय प्रतिष्ठा तथा नेपाली वास्तुकलाको समृद्धिको प्रमाण हो।

मन्त्री खनालले चिनियाँ तथा अन्तरराष्ट्रिय सञ्चारमाध्यमका प्रतिनिधिहरूसँग अन्तरक्रिया गर्दै नेपालको परराष्ट्र नीति, नेपाल-चीन सम्बन्ध, नेपालमा नवगठित सरकारका प्राथमिकताहरू तथा अन्तरराष्ट्रिय समुदायसँग नेपालको संलग्नताबारे आफ्ना धारणा साझा गरेका थिए।

उनी चीनका विदेश मामिलामन्त्री तथा चिनियाँ कम्युनिष्ट पार्टी केन्द्रीय समितिका राजनीतिक ब्युरो सदस्य वाङ यीको निमन्त्रणामा आइतबार बेइजिङ पुगेका थिए। मन्त्री खनाल भ्रमण सम्पन्न गरी आज स्वदेश फर्किएका छन्।

## जेठमा घर जग्गा कारोबारबाट पाँच अर्ब २४ करोड राजस्व संकलन

### ■ प्रभाव संवाददाता

**काठमाडौं-** देशभरका भूमि प्रशासन कार्यालयले गत जेठ महिनामा रु पाँच अर्ब २४ करोड ४२ लाख ५१ हजार १०१ बराबर राजस्व संकलन गरेका छन्।

भूमि व्यवस्थापन तथा अभिलेख विभागका अनुसार देशभरका १३८ भूमि प्रशासन कार्यालयले सेवाकारबाट रु २८ करोड ६६ लाख ३२ हजार ५६० संकलन गरेका छन्।

यस्तै, रजिष्ट्रेशन दस्तुरबाट रु दुई अर्ब ७८ करोड ५१ लाख १६ हजार २२६, पुँजीगत लाभकरबाट रु दुई अर्ब १२ करोड ३१ लाख ४२ हजार ६४४ संकलन गरेका छन्।

विभागका अनुसार भूमि प्रशासन कार्यालय डिल्लीबजारले रु ३४ करोड ४४ हजार, टोखाले रु १० करोड ९९ लाख २३ हजार, चावहिलले रु ३१ करोड ४२ लाख १९ हजार बराबरको राजस्व संकलन गरेका छन्। विभागका अनुसार गत वैशाख महिनामा

देशभरका मालपोत कार्यालयहरूले कुल रु छ अर्ब २६ करोड ३८ लाख २९ हजार ८७३ बराबरको राजस्व संकलन गरेका थिए।

यस्तै, गत चैतमा कुल रु छ अर्ब १६ करोड ५७ लाख ५० हजार ११७ राजस्व संकलन गरेका थिए। त्यस्तै, गत फागुनमा रु चार अर्ब १४ करोड ९५ लाख ४८ हजार ९३२ र गत माघमा भने रु पाँच अर्ब ९९ लाख २४ हजार ५३६ बराबरको राजस्व संकलन भएको थियो।

## नेप्से परिसूचकमा गिरावट जारी

### ■ प्रभाव संवाददाता

**काठमाडौं-** धितोपत्र बजारमा शेयर कारोबार मापक नेप्से परिसूचक मंगलबार पनि ओरालो लागेको छ। नेपाल स्टक एक्सचेंजका अनुसार नेप्से परिसूचक छ दशमलव ३१ अंकले ओरालो लागेर दुई हजार ७०५ दशमलव ४५ मा सीमित भएको छ।

ठूला कम्पनीको कारोबार मापन गर्ने सेन्सिटिभ परिसूचक एक दशमलव ४८ अंकले ओरालो लागेर ४६४ दशमलव ६४ मा सीमित भएको छ। कारोबार भएकामध्ये ८० कम्पनीको शेयर मूल्य उकालो लाग्दा १७७ कम्पनीको शेयर



मूल्य ओरालो लागेको छ। यद्यपि, १५ कम्पनीको शेयर मूल्यमा भने कुनै परिवर्तन आएको छैन। कुल ३५५ कम्पनीको एक करोड सात लाख आठ हजार ५९६ किता शेयर र चार अर्ब चार करोड ७८ लाख ५८ हजार ८४

मूल्यमा खरिद-विक्री भएको छ। कारोबारका आधारमा आँबु खोला जलविद्युत् कम्पनी शीर्ष स्थानमा छ। यस्तै, सिद्धार्थ बैंक, रिलायन्स स्पिनिङ मिल्स, रावा इनर्जी डेभलपमेन्ट र वुंगल हाइड्रो शीर्ष पाँचभित्र पर्ने सफल भएका छन्। नेप्सेका अनुसार सोपान फार्मासिटिकल्स, अपोलो हाइड्रोपावर, डोलेटी पावर कम्पनी, वुंगल हाइड्रोपावर र मेच्छाहाड हाइड्रोपावरका लगानीकर्ताले कमाएका छन्। यस्तै, सपयत्री हाइड्रोपावर, युनिफ नेपाल लघुवित्त, एनआइएमबी डिवेन्चर, कालिञ्चोक हाइड्रोपावर र रिलायन्स स्पिनिङ मिल्सका लगानीकर्ताले भने गुमाएका छन्।

## पर्यटनसँग जोडिँदै मकवानपुरको दारको ठेकी

### ■ वासुदेव पौडेल

**बागमती-** मकवानपुरको पहिचानका रूपमा रहेको दारको ठेकी यहाँका स्थानीयको उद्यमशीलता एवम् पर्यटनसँग जोडिने थालेको छ। प्राचीनकालदेखि मकवानपुर र आसपासका जिल्लामा दारको ठेकीले आफ्नो छुट्टै पहिचान बनाउँदै आएको छ। दारको ठेकीको प्रवर्द्धनका लागि स्थानीय जागरूकतासँगै सरकारी निकायले पनि चासो दिन थालेपछि उद्यमशीलता र पर्यटकिय पहिचानका रूपमा पनि जोडिने लागेको हो।

विशेषगरी ग्रामीण परिवेशमा गाई-भैँसी पाल्ने किसानले दही जमाउनका लागि दारको ठेकी सबैभन्दा राम्रो मानिने भएका कारण पनि यसको आफ्नै विशिष्ट महत्त्व रहेको डिभिजन वन कार्यालय, मकवानपुरका प्रमुख राकेशप्रसाद चन्द्रवंशीले बताए।

पछिल्ला समयमा गाई-भैँसीपालनको क्रम घट्दै गएको र प्लाष्टिक तथा धातुजन्य सामग्रीको प्रयोग बढ्दै जाँदा कतै यसको पहिचान नै हराउने हो कि भन्ने चिन्ता बढाएको छ। दारको ठेकीको महत्त्वलाई उजागर गर्नकै लागि डिभिजन वन कार्यालय, हेटौँडाबारे विगत तीन वर्षपछि दारको काठको प्रवर्द्धन गर्ने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ। प्रमुख चन्द्रवंशी उनका अनुसार समुदायसँगको सहकार्यमा कार्यालयले दारका विरुवाका लागि नर्सरी, तारवारका साथै गोडमेल आदिमा सहयोग गरिरहेको छ।

मकवानपुरको चुरेको माथिल्लो भेग, मनहरी तथा लोथरभन्दा माथिल्लो भूभागमा दारका बोट प्रशस्त पाइने उनले जानकारी दिए। पछिल्लो समय काठको ठेकीको



प्रयोग र संरक्षण नहुँदा यो लोपोन्मुख अवस्थामा पुगेको थियो।

दही जमाउने यन्त्र र प्लाष्टिक तथा धातुजन्य उपकरणको प्रयोग बढ्दै गएका कारण पनि यहाँको पहिचानका रूपमा रहेको दारको ठेकीलाई संरक्षण गर्नुपर्ने अवस्था आएको उनको भनाइ छ।

वर्षौँअघि देखि नै मकवानपुरमा बनाइएको दारको ठेकी काठमाडौँ, भक्तपुर, ललितपुरलगायत विभिन्न जिल्लामा विक्रीका लागि पुऱ्याइरहेको छ। दारको संरक्षणका लागि सरकारी प्रयाससँगै पछिल्ला वर्षमा यहाँका विभिन्न सामुदायिक वनले पनि सक्रियता बढाएका छन्।

हेटौँडा नगरपालिका वडा नं ५ स्थित पिप्ले पोखरा सामुदायिक वनले आफ्नो क्षेत्रमा दारका विरुवा हुर्काउने अभियान सञ्चालन गरेको छ। सामुदायिक वनअन्तर्गत महिला समूहलाई दारको ठेकी बनाउने तालिम प्रदान गरिरहेको

वन उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष रामहरि चौलागाईले जानकारी दिए।

उनका अनुसार उक्त वनमा अघिल्लो वर्ष १५० वटा दारका विरुवा लगाइएको थियो। यस वर्ष थप एक सय विरुवा थप्ने लक्ष्य रहेको उनले बताए। 'मकवानपुरको पहिचान दारको ठेकी लोप हुने अवस्था अवस्थालाई दृष्टिगत गरी संरक्षण, प्रवर्द्धन र उपयोगका कार्यक्रम अघि बढाएका छौँ, उनले भने, 'पिप्ले सामुदायिक वनअन्तर्गत महिला समूहलाई दारको ठेकी बनाउने तालिम दिँदै उद्यमशीलतासँग पनि जोड्न खोजिएको छ।'

ग्रामीण क्षेत्रका पशुपालक किसानले दूध जमाएर दही बनाउने प्रयोजनका लागि दारको ठेकी प्रयोग गर्ने गरे पनि यो क्रमशः लोपोन्मुख बन्दै गए पछि संरक्षण र उपयोगका लागि तालिमहरूमा जोड दिइएको उनले बताए। अन्य काठका ठेकीको तुलनामा दारको ठेकी केही महँगो पर्ने उहाँको भनाइ छ। पिप्ले पोखरा

सामुदायिक वनअन्तर्गत महिलाहरूले ठेकीलगायत उपहारका लागि प्रयोग गरिने सामान बनाएर विक्री गर्दै आएको उल्लेख गर्दै उनले मकवानपुरको पहिचान दारको ठेकीलाई उद्यमशीलता एवम् पर्यटनसँग पनि जोड्न खोजिएको बताए।

स्थानीय बूढापाकाका अनुसार प्राचीनकालदेखि नै मकवानपुर र आसपासका क्षेत्रमा ठेकी बनाउन दार अथवा देवदार प्रजातिका रुखको काठको प्रयोग गर्दै आइएको छ। अन्य काठको तुलनामा दारको काठ हल्का हुने र यसमा दही जमाउन सबैभन्दा राम्रो हुने भएकाले पनि सकेसम्म दार नै खोज्ने प्रचलन रहेको स्थानीयवासी रमेश थापाले जानकारी दिए।

काठको ठेकी लोप हुँदै जाँदा यस क्षेत्रमा परम्परागत रूपमा ठेकी बनाउँदै आएका चुदाराहरूको पेसासमेत संकटमा परेको उनले बताए। दारको ठेकी लोप हुने चिन्ताका बीच पिप्ले पोखरा सामुदायिक वनअन्तर्गतका महिला समूहले काठको ठेकीलाई उपहारका सामग्रीका रूपमा विक्री गर्दै आएका छन्।

महिला समूहले मागअनुसार ठेकी तयार गरी उपलब्ध गराउँदै आएको वनका अध्यक्ष चौलागाईले बताए। मकवानपुरको पहिचानलाई कायम राख्नका लागि हेटौँडा वसपार्क क्षेत्रमा दारको ठेकीको आकारको पानी ट्याकी निर्माण गरेको छ। हेटौँडा आएका पर्यटकहरूले वसपार्कमा रहेको उक्त ठेकी आकारको ट्याकीलाई तस्बिरमा कैद गरी लैजाने गरेका छन्। मकवानपुरगढी गाउँपालिका वडा नं ४ मा पर्ने मनकामना मन्दिर जाने मार्गमा पनि पहिचान जोगाउन र पर्यटनसँग जोड्न दारको ठेकीसहितको पार्क निर्माण गरिएको छ। रासस

## चैते धानको न्यूनतम समर्थन मूल्य कार्यान्वयन गर्न आग्रह

### ■ प्रभाव संवाददाता

**काठमाडौं-** कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालयले चालु आर्थिक वर्षका लागि नेपाल सरकारद्वारा निर्धारित चैते धानको न्यूनतम समर्थन मूल्य प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न सरोकारवाला निकायसँग आग्रह गरेको छ।

मन्त्रालयको कृषि तथा पशुपन्छी व्यवसाय प्रवर्द्धन महाशाखाले सोमबार विज्ञापित जारी गर्दै उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय, कृषि आधुनिकीकरण कार्यक्रम, नेपाल चामल, तेल, दाल उत्पादन संघ र उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय लगायतलाई चैते धानको न्यूनतम समर्थन मूल्य प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न आग्रह गरेको हो।

चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ का लागि नेपाल सरकार मन्त्रपरिषद्को गत चैत २४ गतेको निर्णयबाट १८ प्रतिशतसम्म चिस्यान भएको चैते धानको न्यूनतम समर्थन मूल्य प्रतिक्विन्टल दुई हजार ८६६ रूपैयाँ ४१ पैसा निर्धारण गरिएको थियो।

मन्त्रालयका सहसचिव ई



जगन्नाथ तिवारीद्वारा जारी प्रेस विज्ञापितमा नेपाली धानले सस्तो भारतीय धानसँग प्रतिस्पर्धा गर्नुपरेको, चिस्यानका कारण भण्डारणमा समस्या भएको र कृषकले उचित मूल्य नपाएको गुनासो विभिन्न माध्यमबाट प्राप्त भएकाले यो कदम चालिएको उल्लेख छ।

चैते धान भित्र्याउनेसमय वर्षाको सिजन पर्ने भएकाले कृषकले न्यूनतम मापदण्ड कायम गरी भण्डारण गर्न नसक्ने र वर्ष धानखेतीका लागि तत्काल पैसा आवश्यकपर्ने हुँदा उनीहरू कम मूल्यमा सिजनमै धान विक्री गर्न बाध्य हुने गरेको

विज्ञापितमा उल्लेख छ। मन्त्रालयले मुलुकलाई खाद्यान्नमा आत्मनिर्भर बनाउन चैते धानखेतीको संरक्षण र विस्तार अपरिहार्य रहेको औँल्याउँदै कृषकको लागत र न्यूनतम मुनाफा सुनिश्चित गर्न सरकारी तथा निजी क्षेत्र दुवैको दायित्व भएको स्मरण गराएको छ।

धान चामल उद्योगीसहित सरोकारवाला निकायसँग आवश्यक समन्वय गरी कृषकबाट निर्धारित मूल्यमा धान खरिद गर्ने प्रक्रिया सहज बनाउन मन्त्रालयले विशेष जोड दिएको छ।

अब मात्र एक क्लिकमा...  
[www.prabhahabonline.com](http://www.prabhahabonline.com)  
  
[www.facebook.com/PrabhahabOnline](https://www.facebook.com/PrabhahabOnline)   
**प्रभाव दैनिक**